

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra kriminální policie

**Operativně pátrací činnost Celní správy České
republiky**

Bakalářská práce

**The operational investigative Activities of the Customs
Administration of the Czech Republic**

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

Ing. Vratislav DVOŘÁK, Ph.D.

AUTOR PRÁCE

Radek VLTAVSKÝ

PRAHA

2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 13. 3. 2023

.....
Radek VLTAVSKÝ

Poděkování

Tímto děkuji vedoucímu bakalářské práce Ing. Vratislavu Dvořákovi, Ph.D., za jeho odborné vedení, kladné a cenné rady při konzultacích, za jeho erudovanost v dané problematice a jeho entuziasmus. Poděkování dále směřuje k mé manželce, které bych chtěl poděkovat za trpělivost a věnovaný čas.

ANOTACE

Tato práce popisuje operativně pátrací činnost Celní správy České republiky. V úvodní části je stručně popsána historie Celní správy České republiky, její organizační struktura, hlavní pracovní náplň a kompetence až po současnost. V další části je právní úprava pověřeného policejního orgánu a informace o spolupráci celní správy na projektu Daňová Kobra. Další část práce se věnuje operativně pátrací činnosti a její využívání v Celní správě České republiky. V této části je rozbor jednotlivých operativně pátracích prostředků a podpůrně operativních pátracích prostředků. Následuje srovnání kompetencí týkající se trestního řízení Celní správy České republiky a Celní správy na Slovensku. V závěrečné kapitole jsou navrhována opatření ke zlepšení činnosti celní správy v souvislosti s aktuálním vývojem sledované problematiky.

KLÍČOVÁ SLOVA

Celní správa České republiky * pověřený celní orgán * operativně pátrací činnost * operativně pátrací prostředky * podpůrně operativně pátrací prostředky * trestní řízení *

ANNOTATION

This thesis describes the operational search activities of the Customs Administration of the Czech Republic. In the introductory part, the history of the Customs Administration of the Czech Republic, its organisational structure, main workload and competences up to the present day are briefly described. In the next part, the legal regulation of the authorized police body and information about the cooperation of the Customs Administration on the Tax Cobra project are presented. The next part of the thesis is devoted to operational search activities and their use in the Customs Administration of the Czech Republic. In this part there is an analysis of individual operational search means and supporting operational search means. This is followed by a comparison of the competences related to criminal proceedings of the Customs Administration of the Czech Republic and the Customs Administration in Slovakia. The final chapter proposes measures to improve the activities of the Customs Administration in Slovakia. The final chapter proposes measures to improve the activities of the Customs Administration with the current development of the issue under review.

KEYWORDS

The Customs Administration of the Czech Republic * authorized customs authority
* operational investigative activities * operational investigative means * supportive
operational investigative means * criminal proceedings

OBSAH

ÚVOD.....	8
1 CELNÍ SPRÁVA	10
1.1 Celní správa od roku 1993 po současnost	12
1.2 Bezpečnostní sbor	14
1.3 Pověřený orgán v trestním řízení	15
1.4 Centralizace pověřeného orgánu celní správy	18
1.5 Daňová Kobra	21
2 OPERATIVNĚ PÁTRACÍ ČINNOST – HISTORIE	25
2.1 Operativně pátrací činnost	26
2.1.1 Právní vymezení operativně pátrací činnosti	27
2.2 Formy operativně pátrací činnosti	28
2.2.1 Metody operativně pátrací činnosti	29
2.3 Operativně pátrací činnost orgánů celní správy	30
2.3.1 Formy operativně pátrací činnosti v celní správě.....	31
2.3.2 Fáze šetření	32
2.3.3 Skončení fáze šetření	34
2.4 Podpůrné operativně pátrací prostředky	34
2.4.1 Krycí prostředky.....	35
2.4.2 Krycí doklady	36
2.4.3 Zabezpečovací technika	37
2.4.4 Zvláštní finanční prostředky.....	38
2.4.5 Informátor	39
2.5 Operativně pátrací prostředky	40
2.5.1 Předstíraný převod	42
2.5.2 Sledování osob a věcí	44
2.5.3 Použití agenta.....	47
3 OPERATIVNĚ PÁTRACÍ OPATŘENÍ	49
3.1 Odposlech a záznam telekomunikačního provozu	49
3.2 Zadržení zásilky	52

3.3	Otevření zásilky	52
3.4	Záměna zásilky	53
3.5	Sledovaná zásilka	53
4	SROVNÁNÍ SE SLOVENSKOU REPUBLIKOU.....	55
5	FINANČNÍ ŠETŘENÍ	58
5.1	Formy finančního šetření	59
5.2	Postup a taktika při provádění finančního šetření	60
6	ZHODNOCENÍ SOUČASNÉHO STAVU A NAVRHOVANÁ OPATŘENÍ.....	64
	ZÁVĚR.....	68
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	69

ÚVOD

Tématem této bakalářské práce je „Operativně pátrací činnost Celní správy České republiky.“ Na začátek je třeba uvést, že tato činnost nepatří k základním kompetencím orgánů celní správy, ale hraje velmi důležitou roli v oblasti sdílených pravomocí pověřeného celního orgánu, který má své nezastupitelné místo v oblasti rozkrývání trestné činnosti. V rámci organizační struktury má Celní správa České republiky pro tento účel zřízenou sekci Pátrání Generálního ředitelství cel.

Velkou změnu přinesl rok 2016, konkrétně 1. 7. 2016, kdy byla rozšířena pravomoc pověřeného celního orgánu v prověřování trestné činnosti v úseku daně z přidané hodnoty, a dále 1. 8. 2016, kdy vzhledem k nové kompetenci došlo ke změně struktury celní správy, a byla provedena centralizace pověřeného orgánu pod Generální ředitelství cel. Vznikl tak jediný útvar s celorepublikovou působností a následnými odbory, které jsou dislokovány do jednotlivých krajů. Tato práce se zaměřuje na současný stav problematiky operativně pátrací činnosti jak z pohledu legislativní, tak z pohledu odborné literatury. Hlavním cílem této práce je popsat a zhodnotit současný stav operativně pátrací činnosti a navrhnout dílčí opatření pro zlepšení této činnosti v souvislosti s prováděním pověřenými orgány celní správy. Větší část práce je věnována operativně pátracím prostředkům, které jsou vymezeny v zákoně č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (dále jako TrŘ), ve znění pozdějších předpisů. Další část práce se zabývá využitím podpůrně operativních pátracích prostředků podle zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, nebo interních aktů řízení celní správy.

Práce je rozčleněna do několika částí. V úvodní části je popsána celní správa jako celek, její organizační struktura, hlavní pracovní náplň, kompetence a důležité změny, které vedly do současné právní úpravy. Dalším bodem je informace o právní úpravě a spolupráci celní správy na projektu Daňová kobra. Hlavní část práce se věnuje operativně pátrací činnosti, její právní úpravě, vymezení základních pojmů a forem. V této části dále následuje charakteristika operativně pátracích prostředků a podpůrně operativních pátracích prostředků,

které slouží ve velké míře k potírání trestné činnosti a boji s organizovaným zločinem. Další část práce je zaměřena na zvláštní formy spolupráce, využívané celními orgány při mezinárodních trestných činech. Následuje kapitola srovnání operativně pátracích prostředků orgánů Slovenské republiky, hlavní rozdíly, pravomoci a postup v trestním řízení.

V závěrečné části bakalářské práce je provedeno zhodnocení současného stavu v činnosti Celní správy České republiky a jsou uvedena navrhovaná opatření ke zlepšení a zefektivnění práce v oblasti využívání operativně pátrací činnosti.

1 CELNÍ SPRÁVA

Celní správa České republiky (dále jen „celní správa“) je zřízena zákonem č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky ve znění pozdějších předpisů, soustavou správních orgánů a ozbrojeným bezpečnostním sborem. Celní správa má dva základní stupně řízení. Hlavním orgánem celní správy je Generální ředitelství cel, které má celorepublikovou působnost se sídlem v Praze, a dále čtrnáct celních úřadů, které jsou správními úřady a organizačními složkami státu a nacházejí se v krajských městech. Výjimku tvoří Celní úřad Praha Ruzyně, který vykonává působnost na území celního prostoru na mezinárodním Letišti Václava Havla a tvoří samostatný patnáctý celní úřad se sídlem v hlavním městě Praze. Generální ředitelství cel je podřízeno Ministerstvu financí ČR (dále jen „ministerstvo“). Generálního ředitele jmenuje a odvolává ministr financí. Celní úřady jsou podřízeny Generálnímu ředitelství cel.¹ Celkový počet příslušníků ve služebním poměru celní správy v roce 2022 byl 4 500. V tomto ohledu došlo k mírnému nárůstu v porovnání s předchozími lety.

Celní správa z hlediska správního orgánu vede celní řízení, rozhoduje o propuštění zboží do navrhovaných režimů, provádí kontrolu zboží při jeho dovozu, vývozu, průvozu a kontroluje dodržování zákazu a omezení, čímž ochraňuje a reguluje domácí trh. Hlavní funkcí celní správy z hlediska fiskální politiky je výběr spotřebních daní, který upravuje zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních. V případě spotřebních daní z vybraných výrobků jde hlavně o minerální oleje, tabák a tabákové výrobky, líh, pivo, víno a meziprodukty. Další významnou částí výběru je energetická daň a ekologická daň, do které řadíme elektřinu, zemní plyn a další vybrané plyny či pevná paliva. Při dovozu zboží ze třetích zemí je celní správa výhradním správcem cla a v tomto případě i správce daně z přidané hodnoty (dále jen „DPH“), pokud se jedná o subjekt, který není plátcem DPH. Velkou roli získala celní správa v roce 2006, kdy dostala do své kompetence správu ve vybírání a vymáhání pokut, které nebyly zaplacený a uložily je jiné správní úřady, zejména obce nebo kraje.

¹ Zákon č.17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 1, § 2.

Celní správa dále působí v oblasti kontrolní činnosti, kde má své nezastupitelné místo, zejména v souvislosti s dovozem a vývozem zboží, kde kontroluje dodržování platných předpisů, kontroluje zákazy a omezení při dovozu, vývozu, tranzitu, pátrá po zboží, které bylo odňato celnímu dohledu, a kontroluje zboží po propuštění do volného oběhu. Do této oblasti kontroly dále spadá kontrola údajů Intrastat – hlášení firem a podnikatelů obchodujících se zeměmi Evropské unie. Další kontrolní činnost celní správy je zaměřená na kontrolu mýtného a elektronických dálničních známek a dále v oblasti silniční dopravy na přepravu nebezpečných látek „ADR²“ a kontrolu dodržování povinných přestávek řidičů „AETR³“, kontrolu přepravy odpadů a nakládání s nimi. Dále se kontrolní činnost zaměřuje na kontrolu nelegálního zaměstnávání cizinců, kontrolu hazardních her a zákazu reklamy na nepovolené hazardní hry, kontrolu přepravy omamných a psychotropních látek, kontrolu převozu finanční hotovosti, kdy mají osoby ohlašovací povinnost při přestupu hranic EU nahlásit hotovost převyšující 10 000 EUR, nebo její ekvivalent, kontrolu omezení plateb v hotovosti, tedy povinnost částku nad 270 000 Kč uhradit bezhotovostně bankovním převodem, kontroly prováděné v celně technické laboratoři a další kontroly zaměřené na bezpečnost výrobků a potravin, ochranu ovzduší, léky a léčiva, zbraně a výbušniny, surové diamanty, radioaktivní látky, vojenský materiál a zboží dvojího užití.⁴

Kromě kontrolní činnosti spadá do kompetencí celní správy ochrana práv duševního vlastnictví, kde se v nejčastějších případech jedná o porušování ochranné známky a autorského práva, ochranu předmětů historické a kulturní hodnoty a mezinárodní úmluvu CITES⁵, která upravuje obchod s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, kontroluje jejich přepravu, zda splňují všechna kritéria pro jejich nakládání na základě příslušných povolení.

² Vyhláška č. 64/1987 Sb., o Evropské dohodě o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí.

³ Vyhláška č. 108/1976 Sb., o Evropské dohodě o práci osádek vozidel v mezinárodní silniční dopravě.

⁴ Celní správa České republiky: *O Celní správě České republiky* [online]. [cit. 04.01.2023]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Stranky/o-ceske-cs.aspx>.

⁵ CITES je úmluva o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Celní správa České republiky patří jako ozbrojený bezpečnostní sbor do ostatních složek Integrovaného záchranného systému na základě zákona č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a poskytuje při mimořádných událostech a krizových situacích plánovanou pomoc na vyžádání.⁶ Jako příklad využití příslušníků celní správy při řešení mimořádné události můžeme uvést nasazení během povodní a v nedávné době při vyhlášení jednoho z krizových stavů, konkrétně nouzového v souvislosti s opatřeními proti epidemii viru SARS-CoV-2.

Jeden ze specializovaných útvarů v působnosti Generálního ředitelství cel je služební kynologie, konkrétně výcvikové zařízení služební kynologie. Činnost tohoto útvaru byla zahájena už v roce 1996 a od té doby získala celou řadu ocenění, která vyústila v roce 2005, kdy bylo se Světovou celní organizací (WCO) a Celní správou České republiky uzavřeno Memorandum o přiznání výcvikového střediska WCO pro Evropu.⁷ Kromě ocenění je tento útvar nezastupitelnou součástí při kontrolní činnosti zejména na mezinárodních letištích a v silniční dopravě, kde vyhledává omamné a psychotropní látky, bankovky, tabák a tabákové výrobky, výbušniny, zbraně, střelivo a exempláře CITES.

1.1 Celní správa od roku 1993 po současnost

Vznikem samostatné České republiky 1. 1. 1993 zanikla Ústřední celní správa, do té doby vedená pod federálním ministerstvem zahraničního obchodu. Na základě zákona č. 13/1993 Sb., Celní zákon, ve znění pozdějších předpisů, vznikla Celní správa České republiky, která v souvislosti s reorganizací přešla pod Ministerstvo financí ČR. Nově vzniklo Generální ředitelství cel (dále jen „GŘC“), které stálo v čele třístupňového členění celní správy, dále oblastní celní úřady a celní úřady. Vznikly i nové hraniční přechody se Slovenskou republikou a došlo ke změně ve střihu a barevné kombinaci uniforem, jež přešly od zelené do

⁶ *Krizové zákony: Hasičský záchranný sbor; Požární ochrana: redakční uzávěrka...* Ostrava: Sagit, 2007-. ÚZ. ISBN 978-80-7488-497-9, s. 54.

⁷ Celní správa České republiky: *Výcvikové zařízení služební kynologie* [online]. [cit. 04.01.2023]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Stranky/vycvikove-zarizeni-sluzebni-kynologie.aspx>.

modrošedé kombinace.⁸ V oblasti daní byl v celním zákoně č. 13/1993 Sb., konkrétně v ustanovení § 3 odst. 2., definován výčet daní vykonávaných celní správou. Jednalo se o správu ze spotřebních daní a daně z přidané hodnoty vybírané při dovozu, poplatků spojených s dovozem a vývozem a silniční daně u zahraničních osob.⁹ V roce 1997 došlo v celní správě k další reorganizaci a byly zrušeny oblastní celní úřady, které se 1. 7. 1997 sloučily do osmi celních ředitelství a 91 celních úřadů. V lednu 2004 se celní správa stává výhradním správcem spotřebních daní.¹⁰

Vstupem České republiky do Evropské unie (dále jen „EU“), tedy dnem 1. 5. 2004, byl přijat nový zákon č. 185/2004 Sb. o Celní správě České republiky. Tato změna se projevila v organizační změně - došlo ke zrušení téměř poloviny celních úřadů, jejichž počet se snížil z čísla devadesát jedna na padesát čtyři. Zrušení se dotklo i hraničních celních úřadů, které byly po vstupu do EU zrušeny a s nimi i kontroly na hraničních přechodech. Zachován byl pouze jediný hraniční celní úřad na letišti v Praze – Ruzyni. Tímto krokem došlo k navýšení počtu příslušníků celní správy ve vnitrozemí a kontroly byly zaměřeny na pátrání po zboží, které bylo odňato, nebo uniklo celnímu dohledu. Vstupem do EU byly ratifikovány nové zákony a nařízení, kterým se musela celní správa přizpůsobit. Došlo k rozšíření pravomocí, zejména pravomoci prověřovat trestné činy u spotřebních daní, kompetence v oblasti ochrany práv duševního vlastnictví, nelegálního zaměstnávání, mezinárodní úmluvy CITES a dalších neméně významných oblastí.

Poslední legislativní změnou byl rok 2012, kdy vešel v platnost zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, který platí do současné doby. Došlo k novému uspořádání celní správy, které se změnilo z třístupňového na dvoustupňové, a byla zrušena celní ředitelství. Zeštíhlením organizační

⁸ Celní správa České republiky: *Historie celnictví v regionu královského města na soutoku* [online]. [cit. 04.01.2023]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/celni-urad-pro-kralove-hradecky-kraj/Documents/2021/HK%2090%20bez%20skupinek.pdf>.

⁹ Zákon č. 13/1993 Sb., *Celní zákon*, In. Sagit.cz [online]. [cit. 4.1.2023]. Dostupné z: <https://www.sagit.cz/info/sb02481>.

¹⁰ Zákon č. 353/2003 Sb., *o spotřebních daních*, ve znění pozdějších předpisů.

struktury došlo k pružnějšímu řešení vzniklých situací v rámci jednotlivých krajů a lepší vzájemné spolupráci.

Základní právní úpravu Celní správy České republiky, kterými se celní správa řídí, tvoří:

- Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě ČR, který upravuje působnost a oprávnění.
- Zákon č. 242/2016 Sb., celní zákon, upravující kompetence celní správy.
- Zákon č. 243/2016 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím celního zákona.
- Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, který upravuje postup ve správním řízení.
- Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, který upravuje procesní postavení celní správy jako pověřeného orgánu činného v trestním řízení.

1.2 Bezpečnostní sbor

Celní správa ze zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, zařazuje celní správu do soustavy správních orgánů a řadí ji k ozbrojeným bezpečnostním sborům. Tyto bezpečnostní sbory se dále řídí zákonem č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů. V úvodu tohoto zákona, konkrétně v ustanovení paragrafu jedna, se vysvětluje pojem bezpečnostní sbor a uvádí jednotlivé složky zařazené do tohoto zákona: *„Tento zákon upravuje právní poměry fyzických osob, které v bezpečnostním sboru vykonávají službu (dále jen „příslušník“), jejich odměňování, řízení ve věcech služebního poměru a organizační věci služby (dále jen „služební vztahy“). Bezpečnostním sborem se rozumí Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky, Celní správa České republiky,*

*Vězeňská služba České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace.*¹¹

Výše uvedené bezpečnostní sbory jsou upraveny vlastním zákonem, který vymezuje jejich organizační strukturu, působnost a kompetence. Jedná se o tyto zákony: č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky, č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů, č. 17/2012 Sb., o Celní správě české republiky, č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky, č. 153/1993 Sb., o zpravodajských službách České republiky, č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě, všechny ve znění pozdějších předpisů.

1.3 Pověřený orgán v trestním řízení

Velká novela trestního řádu provedená zákonem č. 265/2001 Sb., vymezila působnost pověřených celních orgánů „*v řízení o trestných činech spáchaných porušením celních předpisů a předpisů o dovozu, vývozu nebo průvozu zboží, a to i v případech, kdy se jedná o trestné činy příslušníků ozbrojených sil nebo bezpečnostních sborů, nebo služeb.*“¹² Orgány celní správy jsou tedy oprávněny ke všem úkonům trestního řízení, které souvisejí s celním řízením, a také daňovým deliktům až do ukončení prověřování.

V souvislosti s novelou trestního řádu provedenou zákonem č. 539/2004 Sb., a vstupem České republiky do EU se kompetence pověřených orgánů celní správy rozšířily o porušení právních předpisů ve vztahu ke zboží pořízenému v některém ze členských států EU a dopravovanému do České republiky. Touto kompetencí vzrostla úloha orgánů celní správy v oblasti ochrany ekonomických zájmů EU a také těch národních. Byla potřeba, aby pověřené orgány celní správy v trestním řízení plnily nadále svou úlohu v oblasti dovozu zboží ze třetích zemí na území EU, vývozu mimo území EU a průvozu tohoto zboží přes území EU, ale nově po vstupu České republiky do EU také oběhu tohoto zboží uvnitř území Unie.

¹¹ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, § 1.

¹² ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 245.

V oblasti daní vláda schválila věcný záměr, že budou nově orgány celní správy spravovat celou oblast spotřebních daní, která se do té doby omezovala pouze na správu při dovozu a silniční daně u zahraničních osob. Z tohoto důvodu bylo schváleno, aby měly pověřené celní orgány postavení policejního orgánu v řízení o trestných činech spáchaných porušením daňových právních předpisů, jsou-li v postavení správce daně.¹³

Poslední novelou celního zákona č. 243/2016 Sb., byla upravena věcná působnost o trestné činy v souvislosti s daní z přidané hodnoty. Touto novelou získala celní správa pravomoc prověřovat trestné činy na úseku daně z přidané hodnoty a zvyšovat účinnost v boji státu proti této finanční kriminalitě. V této oblasti celní správa významně spolupracuje v rámci projektu Daňová Kobra, která se zaměřuje na odhalování závažné hospodářské kriminality též označované jako ekonomické. Jako jednu z definic pro ekonomickou kriminalitu lze zmínit vyjádření Vratislava Dvořáka a Martina Kloubka, kteří uvádějí: *„Je definována jako protiprávní ekonomické jednání, kterým byl dosažen finanční nebo jiný prospěch na úkor konkrétního ekonomického subjektu (stát, obchodní společnost, fond, fyzická osoba apod.), které naplňuje zákonné znaky skutkových podstat trestného činu.“*¹⁴

Vybrané orgány celní správy byly v rámci trestněprávních kompetencí ustanoveny jako pověřený orgán činný v trestním řízení, což stanovuje zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (dále jen „trestní řád“). V ustanovení § 12 odst. 1 ve znění toho zákona je dále uvedeno, kdo jsou orgány činné v trestním řízení: *„Orgány činnými v trestním řízení se rozumějí soud, státní zástupce a policejní orgán.“* V následujícím odstavci § 12 odst. 2 jsou vyjmenované konkrétní policejní orgány, do kterých řadíme *„útvary Policie České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů (...), pověřené orgány Vězeňské služby České republiky (...), pověřené celní orgány v řízení o trestných činech*

¹³ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 245, 246.

¹⁴ DVOŘÁK, Vratislav a Martin KLOUBEK. *Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 2011. 78 s. ISBN 978-80-7251-351-2, s. 54.

*spáchaných porušením: celních předpisů a předpisů o dovozu, vývozu nebo průvozu zboží, a to i v případech, kdy se jedná o trestné činy příslušníků ozbrojených sil nebo bezpečnostních sborů, právních předpisů a při umístění a pořízení zboží v členských státech Evropské unie, je-li toto zboží dopravováno přes státní hranice České republiky, daňových předpisů upravujících daň z přidané hodnoty, daňových předpisů v případech, kdy jsou celní orgány správcem daně podle jiných právních předpisů.*¹⁵ Za porušení celních předpisů a předpisů o dovozu, vývozu nebo průvozu zboží lze zmínit oblasti cel, daní a povinných poplatků, výroby alkoholických nápojů a tabákových výrobků, nakládání se surovými diamanty, nakládání s geneticky modifikovanými organismy, prodej a vývoz předmětů kulturní hodnoty. Dále porušování předpisů při nakládání s kontrolovaným zbožím a nakládání s nebezpečnými odpady, nebo technologiemi zahraničního obchodu s vojenským materiálem a materiálem dvojího užití. Do této oblasti spadá neoprávněné nakládání se zakázanými bojovými prostředky, radioaktivním materiálem a v neposlední řadě i problematika CITES.¹⁶

Pokud se podíváme na tento výčet oblastí, ve kterých je celní správa pověřena jednat z pozice pověřeného orgánu činného v trestním řízení, je zřejmé, že zabírá širokou škálu kompetencí. Za zmínku stojí oblast daně z přidané hodnoty. V roce 2021 celní správa prověřovala v rámci trestního řízení 120 případů pro podezření ze zkrácení daně z přidané hodnoty s předpokládanou škodou ve výši 1 178,8 mil. Kč a v 50 případech již bylo trestní prověrování ukončeno.¹⁷

Celní správa provádí ve všech vedených trestních řízeních, jako pověřený policejní orgán na základě § 12 trestního řádu pouze fázi prověrování tzn. postupu před zahájením trestního stíhání podle ustanovení § 158 až ustanovení § 159b trestního řádu a fázi zkráceného přípravného řízení podle ustanovení § 179a až

¹⁵ Zákon č. 141/1961 o trestním řízení soudním, v posledním znění, § 12, odst. 1, 2.

¹⁶ KUBÁNEK, Vladimír. *Historie celnictví a celní správy*. 1. Brno: Tribun EU, 2018. ISBN 978-80-263-1328-1, s. 16.

¹⁷ Ministerstvo Financí České republiky: *Informace o činnosti Celní správy České republiky za rok 2021* [online]. [cit. 14.01.2023]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/2022-07-20_Priloha-2-Informace-o-cinnosti-CS-CR-za-rok-2021.pdf.

ustanovení § 179h trestního řádu. V další fázi ukončení prověřování a dosažení dostatečných důkazních prostředků je věc předána orgánům příslušným konat vyšetřování a které jsou taxativně vymezeny v ustanovení § 161 trestního řádu. Jedná se konkrétně o útvary Policie České republiky, službu kriminální policie a vyšetřování, případně jiné pověřené útvary ministrem vnitra. V případech vyšetřování trestných činů spáchaných příslušníky Policie České republiky a příslušníky Bezpečnostní informační služby provádí vyšetřování státní zástupce a na dálkových plavbách kapitán lodi. Vyšetřování může rovněž konat pověřený orgán Vojenské policie při plnění úkolů v zahraničí.

1.4 Centralizace pověřeného orgánu celní správy

V rámci organizační struktury spadají pověřené orgány celní správy v oblasti trestněprávních kompetencí pod Generální ředitelství cel. Za tímto účelem byla v rámci celní správy vytvořena sekce 03 GŘC, konkrétně sekce Pátrání Generálního ředitelství cel (dále jen „Pátrání“), která je podle zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve smyslu ustanovení § 12 odst. 2 policejním orgánem. V jejím čele stojí ředitel sekce, který je zároveň i zástupcem generálního ředitele celní správy.

V minulosti byla sekce Pátrání rozčleněna na jednotlivé odbory Pátrání v rámci jednotlivých krajských celních úřadů. V té době existoval samostatný odbor Pátrání pod GŘC, který měl jako jediný z odborů Pátrání celorepublikovou působnost a zaměřoval se na trestné činy s celorepublikovým charakterem. Postupem času se tento systém nejevil jako efektivní a pro zlepšení boje proti organizovaným skupinám zejména v oblasti spotřebních daní a daní z přidané hodnoty, které mají ve většině případů celorepublikový charakter, byly nutné změny v organizační struktuře. Za tímto účelem a pro zlepšení této činnosti vznikl s účinností od 1. 8. 2016 projekt nazvaný „ROKOTR“ (ROzšíření KOmpetencí v TRestním řízení). Účelem toho projektu bylo rozšíření věcné příslušnosti celní správy v trestním řízení na všechny daňové trestné činy a snaha o přispění k lepšímu a efektivnějšímu zamezení páchání vysoce organizované trestné činnosti s dopady na státní rozpočet. Druhým cílem byla centralizace a vznik

jediného útvaru v postavení policejního orgánu v rámci struktury Generálního ředitelství cel.¹⁸

Touto reorganizací vznikla sekce Pátrání, která sloučila dosud krajské odbory Pátrání celních úřadů a odbor Pátrání GŘC pod jednotnou organizační strukturu GŘC. Tím došlo k řízení na celorepublikové působnosti jako jediný pověřený policejní orgán ve smyslu trestního řízení. Nově byla zřízena další sekce, odbor Podpory pátrání, který má své zastoupení na každém odboru Pátrání v rámci krajské expozitury a také na GŘC. Vytvořením tohoto modelu řízení došlo k efektivnějšímu využití sil a prostředků a přímého řízení. Došlo k posílení a vyškolení jednotlivých specializovaných míst a nově vzniklých, například specialisty na finanční šetření, kriminalistické techniky, analytické specialisty, metodiky trestního řízení, což má zásadní vliv na kvalitu, efektivnost a rychlost při trestním řízení. Další výhodou této jednotnosti struktury je rychlejší předávání informací, komunikace a spolupráce mezi jednotlivými regiony. Sekce Pátrání GŘC dále dislokovala své pracovníky z jednotlivých úřadů pod GŘC a zařadila je podle jednotlivých trestních kauz v rámci liniově řízeného celku.

Sekce 03 GŘC Pátrání, jak už bylo výše uvedeno, je jediný útvar v postavení policejního orgánu. Tento útvar je řízen liniově a má několik úrovní:

- 1) Metodicko-koordinačně-řídící – 2 odbory a 3 samostatná oddělení.
- 2) Výkonné – 8 odborů, které se zabývají třemi základními problematikami – protidrogovou problematikou, daňovými podvody, celními podvody. Do těchto oblastí patří i role podpurná, kterou zajišťuje skupina podpory pátrání.¹⁹

Vnitřním předpisem č. 32/2016 je upraveno zabezpečení organizace činností pověřeného celního orgánu. Ten je definován ve čl. 2 jako pověřený celní orgán *Generální ředitelství cel (dále jen „GŘC“), jehož základní úkoly soustavně plní:*

- *odbor 71 metodiky a koordinace pátrání (dále jen „odbor 71“),*
- *odbor 72 Podpory pátrání (dále jen „odbor 72“),*

¹⁸ HRUBÝ, Aleš. Nové kompetence a status útvarů pátrání. *Clo douane*. 2017, roč. 51, s. 18-19.

¹⁹ Tamtéž.

- *odbor 75.1 Pátrání Brno,*
- *odbor 75.2 Pátrání České Budějovice,*
- *odbor 75.3 Pátrání Hradec Králové,*
- *odbor 75.4 Pátrání Olomouc,*
- *odbor 75.5 Pátrání Ostrava,*
- *odbor 75.6 Pátrání Plzeň,*
- *odbor 75.7 Pátrání Praha,*
- *odbor 75.8 Pátrání Ústí nad Labem.*

a organizační útvary nebo jiné formy organizačního uspořádání začleněné do jejich organizační struktury (dále jen „útvary pátrání“) prostřednictvím pověřených celníků zařazených na útvarech pátrání (dále jen „celníci“).²⁰

Každý z těchto útvarů Pátrání je dále dělen podle problematiky na oddělení:

- Protidrogová problematika, která šetří a prověřuje případy nelegálního obchodu s omamnými látkami a jedy, prekurzory drog a látkami s hormonálním účinkem.
- Daňových podvodů, které šetří a prověřuje případy porušení daňových předpisů, zejména zkrácení daně poplatku a povinné platby, nesplnění oznamovací povinnosti v daňovém řízení, porušení o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží, poškození finančních zájmů Evropské unie.
- Celních podvodů, které prověřuje zejména porušování práv duševního vlastnictví, neoprávněné nakládání s chráněnými a volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami s úmluvami CITES, vojenským materiálem, zbraněmi, výbušninami a střelivem, radioaktivním materiálem, zbožím podléhajícím mezinárodním kontrolním režimům a případů porušení vnitrostátních a unijních celních předpisů včetně společné zemědělské politiky.
- Odhalování trestné činnosti (prošetřuje výše uvedené trestné činy), tento odbor je dislokován na odboru 75.1 Pátrání Brno, odbor 75.5 Pátrání Ostrava, odbor 75.7 Pátrání Praha.

²⁰ Čl. 2 vnitřního předpisu č. 32/2016, Zabezpečení úkolů pověřeného celního orgánu, s. 1.

- Podpory pátrání, které poskytují těmto útvarům součinnost a provádějí jednotlivé úkony šetření a trestního řízení bez ohledu na zaměření prošetřované věci zejména s využitím operativně pátracích prostředků a podpůrných operativně pátracích prostředků.²¹

1.5 Daňová Kobra

Projekt Daňová Kobra je širokou veřejností vnímán jako jakási „jednotka“ nebo tým, který svou činností potírá daňové trestné činy a bojuje proti daňovým trestným činům. Skutečně se jedná o omyl a v této části práce bude popsána činnost, struktura a fungování Daňové Kobry.

Jak již bylo uvedeno, Daňová Kobra není žádná ozbrojená jednotka, ani specializovaný tým, ale metoda meziresortní spolupráce a procesních postupů s hlavním cílem uchránit finance státnímu rozpočtu a odhalit protiprávní jednání před tím, než dojde k samotnému krácení daní. Tato spolupráce probíhá mezi Finanční správou ČR, Policií ČR a Celní správou ČR. Tento úspěšný projekt Daňové Kobry má základ na Slovensku. V červenci 2012 došlo k setkání jednotlivých zástupců dotčených složek, kteří projednali legislativní možnosti nastolené spolupráce a předávání operativních informací. Po vzájemné dohodě po legislativní stránce došlo ke spolupráci mezi Finanční správou Slovenské republiky, Prezídia Policejního sboru Slovenské republiky – Národní kriminální agentury a Generální prokuratury Slovenské republiky. Tato vzájemná spolupráce zaznamenala velké úspěchy v boji proti daňovým podvodům a vrátila do státního rozpočtu velké finanční prostředky. Díky těmto zkušenostem a výsledkům při odhalování daňové trestné činnosti a fungující spolupráci mezi těmito resorty se Česká republika inspirovala a aplikovala tento model na našem území.

Projekt Daňová Kobra začal 11. dubna 2014 meziresortní dohodou mezi ministerstvem vnitra a ministerstvem financí o výměně informací a společné koordinaci složek státu při boji proti daňovým únikům a daňové kriminalitě s cílem ochránit státní rozpočet, dosáhnout řádného výběru daní a navrácení nelegálně

²¹ Vnitřní předpis Celní správy č.: 32/2016 *Zabezpečení plnění úkolů pověřeného celního orgánu.*

získaných prostředků do státního rozpočtu. Následně 13. června 2014 došlo k podpisu prováděcího protokolu mezi zástupci Policie ČR, Finanční správy ČR a Celní správy ČR.²²

Začátkem roku 2015 došlo k zavedení duálního modelu spolupráce, který je platný dodnes. Jedná se o tzv. „Regionální Kobru“, která funguje na krajské úrovni, tzn. Celní úřad – finanční úřad – policie (finančně analytický útvar a finanční úřad, oddělení odhalování daňových podvodů a celní úřad, oddělení hospodářské kriminality Služby kriminální policie a vyšetřování a Národní centrála proti organizovanému zločinu) a „Centrální Kobru“, která vykonává činnost na celorepublikové úrovni NCOZ – GŘC – GFŘ (Národní centrála proti organizovanému zločinu, GŘC – útvar Pátrání, Generální finanční ředitelství).

Vzájemnou spolupráci a výměnu informací mezi jednotlivými složkami upravuje právní rámec na základě těchto zákonů:

- Zákon o Policii České republiky č. 273/2008 Sb., (Získávání poznatků o trestné činnosti § 71a, a Předávání informací § 78).
- Trestní řád – zákon č. 141/1961 Sb., (Povinnost předcházet trestné činnosti § 158 odstavec 1, Součinnost státních orgánů, fyzických a právnických osob § 8 odstavec 1, 2, Nahlížení do spisů § 65, Odložení nebo jiné vyřízení věci § 159a odstavec 1a).
- Daňový řád – zákon č. 280/2009 Sb., (Ochrana a poskytování informací § 53 odstavec 2, 3).
- Zákon o Celní správě České republiky č. 17/2012 Sb., (Zvláštní ustanovení o poskytování informací § 11a).

V roce 2017 se do projektu Daňová Kobra zapojila i jednotlivá krajská státní zastupitelství z důvodu koordinace při přidělování podávaných trestních oznámení ze strany finanční správy. Zapojení státních zastupitelství se jeví jako nezbytné, neboť většina prověřovaných subjektů měla z důvodů velké anonymity sídlo

²² Finfo ve škole: *Boj s daňovými úniky* [online]. [cit. 15.1.2023]. Dostupné z: <https://www.finfove.skole.cz/cs/boj-s-danovymi-uniky>.

a registraci k dani v Praze a počet podniků ze strany finanční správy stále narůstal.²³

Vytvoření projektu Daňová Kobra a vzájemné spolupráce mezi jednotlivými partnery se v průběhu let od jejího vzniku ukázaly jako kroky úspěšné. Jedním z hlavních důvodů je využití znalostí, dovedností, metod a analytických nástrojů, zkušeností a důvěry ve prospěch celého týmu a při posuzování jednotlivých případů dodržování zákonem stanovených podmínek za využitelnosti postupů v jednotlivých fázích řízení. Zejména pak důvěra, která se často napříč všemi partnery setkává až se schizofrenní obavou z úniků informací a v historii způsobila nemalé problémy, které je možné lokálně registrovat i dnes. Cílem projektu je zefektivnění souběhu jak trestního, tak daňového řízení, aby došlo k naplnění v podobě zjištění trestných činů, potrestání jejich pachatelů, tak i k naplnění daňového řízení ve formě zajištění daně a její úhrady. Vždy je úspěchem celého projektu, když k trestné činnosti vůbec nedojde, když bylo odhaleno ještě před samotným krácením daní. Pokud k této trestné činnosti dojde, je hlavním cílem projektu Daňová Kobra co nejvíce uchránit finance státnímu rozpočtu, potrestání hlavních organizátorů a zajištění náhrady škody. Z tohoto pohledu je Daňová Kobra vysoce úspěšná a legitimní, což potvrzují výsledky činnosti, neboť za dobu své působnosti uchránila státnímu rozpočtu částku převyšující 13 mld. Kč.²⁴

Po úspěšnosti projektu Daňová Kobra byl vytvořen tým „Hazardní Kobra“, který se měl zaměřit na nelegální hazard a ilegální herny, které fungují na bázi V.I.P. a soukromých klubů. Dohoda mezi resorty byla podepsána 30. června 2016 a činnost tohoto týmu tvořeného zástupci Policie ČR, Celní správy a Finanční správy začala ještě téhož dne. Od 1. ledna 2017 vešel v účinnost zákon č. 186/2016 Sb. Zákon o hazardních hrách, který upravuje podmínky v oblasti provozování hazardních her, sázkových her a loterií na území České republiky

²³ Intranet Celní správy ČR: *Představuje se Daňová Kobra* [online]. [cit. 23.1.2023]. Dostupné z: <http://portal.cs.mfcr.cz/grc/odbor71/default.aspx>.

²⁴ Ministerstvo financí ČR: *Daňová Kobra zachránila státu už 13 miliard* [online]. [cit. 23.1.2023]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2021/danova-kobra-zachranila-statu-uz-13-mili-41556>.

a působnosti správních orgánů.²⁵ V této souvislosti došlo v Celní správě k rozšíření trestněprávní kompetence a postavení kontrolně dohledového orgánu v oblasti nelegálního hazardu a loterií.

²⁵ Ministerstvo financí ČR: *Celní a finanční správa spojí síly s Policií v boji s nelegálním hazardem* [online]. [cit. 23.1.2023]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2016/celni-financni-sprava-policie-spoji-sily-25511>.

2 OPERATIVNĚ PÁTRACÍ ČINNOST – HISTORIE

První zmínky o operativně pátrací činnosti na našem území můžeme najít ve 2. polovině 18. století, patří tedy do období vlády Marie Terezie a Josefa II., do období označovaného jako období osvícenského absolutismu. Inspirací pro tehdejší společnost byl vzor policejní a justiční správy, který vznikl ve Francii, a postupem času ho přebíraly všechny evropské země. Jako první pražský policejní ředitel byl v roce 1785 jmenován Jan Jakub Riesman z Riesenberka. V roce 1789 vydala dvorská kancelář ve Vídni dvě instrukce pro činnost policie na celé území Rakouské říše. První instrukce svěřila veřejnou policejní agendu do kompetence politické správy a magistrátu. Druhá instrukce patřila tajné agendě policejních ředitelství a byla rozdělena na další dva články. Jeden pojednával a zabýval se objekty zájmu tajné policie, druhý rozpracovával prostředky a metody činnosti tajné policie. Činnost tajné policie nejlépe vystihuje dnešní terminologie, když hovoříme o operativně pátrací činnosti. Na území České republiky byly uzákoněny metody a prostředky operativně pátrací činnosti v první polovině 90. minulého století.²⁶ Kromě operativně pátrací činnosti ze zákona rovněž obsahovala ustanovení v rozporu se zákonem. Jak uvádějí Dvořák a Kloubek,²⁷ *„specifické pro operativně pátrací činnost byly však úkony extra legem (mimo zákon), jejichž výsledky mohly být po tzv. „zprocesnění“ využity jako důkazy v trestním řízení. V operativní praxi je rovněž používán pojem „legalizovat“, který je však nesprávný, protože věc získaná nelegálně (tedy protizákonně), nemůže být použita v dokazování. Jedná se zde o právní doktrínu: „Plody z otráveného stromu jsou vždy otrávené“. „Důkaz získaný protizákonně nelze použít, ani když je materiálně pravdivý.“* S tímto tvrzením lze naprosto souhlasit, neboť je při obstarávání důkazů zejména ve fázi přípravného řízení nezbytné, aby policejní orgán postupoval vždy zákonným způsobem. Státní zástupce vykonává v přípravném řízení dohled nad opatřováním důkazů ze strany policejního orgánu, protože opatřování důkazů v této fázi trestního řízení je rozhodující pro další fáze

²⁶ DVOŘÁK, Vratislav a Martin KLOUBEK. *Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 2011. 78 s. ISBN 978-80-7251-351-2, s. 7, 8.

²⁷ Tamtéž, s. 7.

trestního řízení. Neoprávněně získané důkazní prostředky jsou v pozdější fázi trestního řízení nepoužitelné a zejména v řízení před soudem se nesmí použít.

2.1 Operativně pátrací činnost

Operativně pátrací činnost je podle odborné literatury chápána jako ucelený systém postupů, které se provádějí utajovaným způsobem. Tento systém spočívá v soustavném získávání, shromažďování a prověřování operativních informací a je zaměřen na ochranu zájmů chráněných zákony a mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána prostřednictvím postupů používajících operativně pátracích prostředků a podpůrných operativně pátracích prostředků.²⁸ Operativně pátrací činnost jako zvláštní činnost specializovaných a pověřených orgánů má dva charakteristické rysy. V prvním případě jde o činnost, která má utajený charakter a je uskutečňována speciálními metodami a prostředky převážně utajovaným způsobem. Ve druhém případě jde o průzkumný charakter, který určením volby metody a prostředků určuje charakter sledovaného cíle (pátrání po osobách, odhalení utajených trestných činů atd.).

Podle sledovaného účelu lze operativně pátrací činnost dále dělit na:

- operativně pátrací činnost vykonávanou s cílem předejít trestným činům, objasnit je a odhalit jejich pachatele,
- operativně pátrací činnost zaměřenou na pátrání po osobách a věcech,
- operativně pátrací činnost konanou za účelem prevence trestných činů.

Hlavním cílem operativně pátrací činnosti z hlediska trestního řízení je zabránit trestným činům, objasnit je a odhalit jejich pachatele.²⁹

Autoři Dvořák a Kloubek³⁰ definují pojem operativně pátrací činnost takto: „Operativně pátrací činnost má právní povahu, představuje systém specifických metod a prostředků využívaných převážně utajovaným způsobem a k tomu

²⁸ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II § 157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 1844 s., ISBN 978-80-7400-465-0, s. 1985, 1986.

²⁹ Tamtéž, s. 1985.

³⁰ DVOŘÁK, Vratislav a Martin KLOUBEK. *Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 2011. 78 s. ISBN 978-80-7251-351-2, s. 9.

pověřenými příslušníky působícími v zákonem určených policejních orgánech, s cílem ochrany společnosti před kriminalitou.“

Definic vymezujících pojem operativně pátrací činnosti je nespočet. Z pohledu autorů a odborníků je jeden z hlavních rysů provádění této činnosti převážně utajovaným způsobem, specifickými metodami, operativním prověřováním a shromažďováním informací, které odrážejí aktuální trend trestné činnosti s cílem směřujícím k odhalení trestných činů a zjištění jejich pachatelů.

2.1.1 Právní vymezení operativně pátrací činnosti

Novelizací trestního řádu zákonem č. 265/2001 Sb. byla do trestního řádu částečně začleněna úprava operativně pátracích prostředků, které byly dříve obsažené v zákoně č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (dnes zákon č. 273/2008 Sb.). Tím došlo do určité míry k odstranění duplicitní právní úpravy obsažené v uvedeném zákoně a v trestním řádu. Dále došlo k rozšíření kompetencí státního zástupce provádět v této oblasti dozor a zajistit výstupy z této činnosti pro další průběh trestního řízení.

Základní právní rámec, kterým se řídí i operativně pátrací činnost a který má nejvyšší právní sílu, je ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, (dále jen „Ústava“). Článek 1 Ústavy říká, že *„Česká republika je svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana.“* Článek 2 odst. 3 Ústavy stanoví, že *„státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon“* a článek 4 říká, že *„každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nesmí být nucen činit, co zákon neukládá“*.

Další ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, (dále jen „Listina“) v článku 2 odst. 2 určuje, že *„státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví“* a odst. 3 *„Každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.“*

Kdo ovšem poruší zákon, spáchá trestný čin, nebo poruší všeobecně uznávaná pravidla chování, má povinnost strpět následky. Policejní orgány při

provádění operativně pátrací činnosti, které jsou vymezeny v § 12 trestního řádu, mají oprávnění využívat operativně pátrací prostředky v mezích zákona a za dozoru státního zastupitelství.³¹

2.2 Formy operativně pátrací činnosti

Formy operativně pátrací činnosti lze rozdělit do několika fází podle období před vznikem trestného činu, po jeho odhalení, nebo oznámení, až po fázi prověřování a vyšetřování:

- Předcházení (prevence či zamezování) – jde o preventivní činnost zaměřenou k předcházení trestných činů a kriminalitě. Lze ji dále dělit na prevenci generální (obecnou), která působí na bázi hrozby za protiprávní jednání a ukládání sankcí za tyto kriminální činy. Dále jde o prevenci konkrétní, která působí již v rozpracovaných případech k zamezování trestné činnosti.
- Odhalování (vyhledávání) – jedná se o vyhledávání skryté trestné činnosti, která zatím nebyla odhalena, nebo o hledání informací o připravovaných trestných činech za využití operativního pronikání do prostředí prostřednictvím agentů a informátorů.
- Objasňování (rozpracování) – jedná se o fázi před zahájením úkonů v trestním řízení, kdy vyšla trestná činnost najevo, nebo byla odhalena. Objasňování je prováděno převážně utajovaným způsobem s cílem získat a zadokumentovat dostatečné podklady o trestné činnosti a zahájení úkonů trestního řízení.
- Trestní řízení (přípravné řízení a podpora trestního řízení) – v této fázi mohou být operativně pátrací prostředky použity až do doby projednávání příslušné věci u soudu prvního stupně. V případech, kdy již byla podána obžaloba k soudu, rozhodne o použití operativně pátracích prostředků předseda senátu.

³¹ DVOŘÁK, Vratislav a Martin KLOUBEK. *Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 2011. 78 s. ISBN 978-80-7251-351-2, s. 9, 10.

Operativně pátrací činnost lze rozdělit na fáze před zahájením trestního řízení a po zahájení trestního řízení.³²

2.2.1 Metody operativně pátrací činnosti

Oprávněné orgány realizují operativně pátrací činnost za pomoci postupů v souvislosti se získáním operativních informací s přípravou k možnému spáchání trestného činu, nebo s již páchanou trestnou činností. Mezi tyto postupy operativně pátrací činnosti řadíme:

- operativní pronikání,
- získávání a prověrka operativních informací,
- osobní pátrání,
- operativní rozpracování.

Operativní pronikání – jedná se o utajené pronikání do zájmového prostředí mezi osoby podezřelé z trestné činnosti s cílem získat operativní informace. Při této činnosti lze využít podpůrných operativních prostředků pro zastírání nebo vyzrazení skutečné totožnosti, nebo práci pro policii.

Získávání a prověrka operativních informací – v návaznosti na operativní pronikání a získání určitých operativních informací je to aktivita, spočívající v získávání a prověřování zdrojů poznatků o trestné činnosti za účelem její prevence, odhalování a objasňování.

Osobní pátrání – to je činnost oprávněného policisty spočívající v koordinovaném postupu při pátrání po osobách a věcech s trestnou činností a s předcházením trestných činů za využití místní a osobní znalosti, informačních systémů Policie ČR a informací získaných z dalších operativně pátracích činností.

Operativní rozpracování – to je proces směřující k získávání a dokumentování trestné činnosti s cílem získání podkladů pro zahájení trestního stíhání.

³² DVOŘÁK, Vratislav a Martin KLOUBEK. *Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 2011. 78 s. ISBN 978-80-7251-351-2, s. 14-16.

Jednotlivé postupy operativně pátrací činnosti a operativní rozpracování lze zabezpečit před možným zmařením a vyzrazením následujícím opatřením:

- **Operativní legendou** – tím se rozumí fiktivní podání s prvky pravdivými, které navazují na vzniklou situaci a působí věrohodně.
- **Operativní kombinací** – toto opatření využívá několik účelově a časově navazujících opatření, která jsou za využití vhodné operativní legendy při přirozeně vzniklé situaci zaměřena na zjištění informací souvisejících s trestnou činností, nebo na ochranu osoby.³³
- **Opatření v informačních systémech BLOKACE** – účelem je zabránit vyzrazení a úniku informací z operativního rozpracování, zamezení zmaření účelu trestního řízení a zajištění ochrany informátorů, agentů a osob, které se podílí na vedeném trestním řízení.³⁴

2.3 Operativně pátrací činnost orgánů celní správy

Jak už bylo uvedeno a popsáno v předešlé kapitole, nejen Policie ČR využívá ke své činnosti při odhalování trestné činnosti operativně pátrací činnosti. Celní správa podle vnitřního předpisu č. 30/2016 (dále jen „VP“) *Operativně pátrací činnost orgánů celní správy*, pod pojmem operativně pátrací činnost (dále jen „OPČ“) rozumí *„ucelený systém postupů v rámci pátrání, používání podpůrných operativně pátracích prostředků, uskutečňovaný podle zákona o CS převážně utajovaným způsobem, zaměřený k plnění úkolů vyplývajících z tohoto zákona a mezinárodních smluv a spočívající v soustavném získávání, shromažďování, prověřování, případně rozpracování a dokumentování operativních informací.“*³⁵

Stejně jako v zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, i pro potřebu celní správy zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů je při operativně pátrací

³³ DVORÁK, Vratislav a Martin KLOUBEK. *Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 2011. 78 s. ISBN 978-80-7251-351-2, s. 37-45.

³⁴ ŠTEINBACH, Miroslav. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). 280 s. ISBN 978-80-7598-193-6, s. 184.

³⁵ Článek 2, vnitřní předpis č. 30/2016 Operativně pátrací činnost celní správy.

činnosti v souladu se zákonem a vnitřními akty celní správy oprávněno používání podpůrně operativních pátracích prostředků (dále jen „POPP“). Jejich výčet POPP je uveden v § 38 odst. 1 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky. Jedná se o krycí prostředky, zabezpečovací techniku, zvláštní finanční prostředky a využití informátora. Jednotlivé POPP budou podrobněji rozebrány v následujících kapitolách. Jejich použití je upraveno VP č. 30/2016 článkem 5, kde je vymezeno obecné použití a který stanoví, že POPP mohou být použity celníkem pouze v rámci operativního pronikání, operativního rozpracování, v průběhu trestního řízení a při plnění úkolů vyplývajících z mezinárodních smluv.³⁶

2.3.1 Formy operativně pátrací činnosti v celní správě

Formy operativně pátrací činnosti v celní správě stanoví VP 32/2016 *Zabezpečení plnění úkolu pověřeného celního orgánu*, který pověřeným celním orgánům ve smyslu ustanovení § 12 odst. 2 písmena d zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním stanovuje provádění operativně pátrací činnosti šetřením, což je podle čl. 2 toho VP charakterizováno jako „*činnost spočívající ve zjišťování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a směřujících ke zjištění jeho pachatele, zahrnující získávání poznatků o trestné činnosti různými formami v rámci oprávnění daných pověřenému celnímu orgánu zejména zákonem č. 17/2012 Sb. o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů*“ a dále prověřováním, což je uvedeno jako „*skutečností důvodně nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, postupy upravené trestním řádem.*“³⁷

Celní správa na základě tohoto VP a jako pověřený celní orgán v trestním řízení pracuje s formou objasňování, nebo také s operativním rozpracováním. Je to činnost od okamžiku, kdy vyšla trestná činnost najevo, ať už byla zjištěna na základně vlastních poznatků, nebo oznámena. Objasňování probíhá před zahájením úkonů v trestním řízení a z pohledu odborné literatury a některých autorů můžeme hovořit jako o činnosti, která není trestně procesní činností, neboť

³⁶ Článek 5, vnitřní předpis č. 30/2016 Operativně pátrací činnost celní správy.

³⁷ Článek 2, vnitřní předpis č. 32/2016 Zabezpečení plnění úkolu pověřeného celního orgánu.

vychází z ustanovení § 158 odstavce 1 Trestního řádu a není uplatňován dozor státního zástupce.³⁸ V průběhu objasňování mohou být využity podpůrné operativně pátrací prostředky uvedené v zákoně č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, způsobem popsáním ve vnitřním předpisu č. 30/2016 článku 5.

Celní správa, potažmo odbory Pátrání jsou podle VP 32/2016 Zabezpečení plnění úkolu pověřeného celního orgánu, „*povinny učinit všechna potřebná opatření k odhalení skutečností nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, a to především na základě:*

- a) *trestních oznámení,*
- b) *vlastních poznatků získaných při jejich činnosti v souvislosti s plněním základních úkolů a*
- c) *podnětů jiných osob a orgánů, na jejichž podkladě lze učinit závěr o podezření ze spáchání trestného činu.*³⁹

Celní správa v zásadě podle tohoto vnitřního pokynu provádí postup před zahájením trestního stíhání a fázi prověřování. V další fázi ukončení prověřování a dosažení dostatečných důkazních prostředků je věc předána orgánům příslušným konat vyšetřování, které jsou taxativně vymezeny v ustanovení § 161 trestního řádu.

2.3.2 Fáze šetření

Jednotlivé odbory Pátrání na základě ustanovení § 158 odstavce 1 trestního řádu zjišťují veškeré informace a ověřují jejich relevantnost, tedy zda mohlo skutečně dojít ke spáchání trestného činu. V této fázi objasňování postupuje odbor Pátrání podle zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky. Pokud jsou zjištěné skutečnosti dostatečně odůvodněné, zahájí úkony podle trestního řádu sepsáním záznamu o zahájení úkonů trestního řízení podle ustanovení § 158 odstavce 3 trestního řádu. Opis tohoto záznamu odesílají do 48

³⁸ NOVOTNÝ, František. *Trestní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. 458 s. ISBN 978-80-7380-677-4, s. 69.

³⁹ Článek 28, vnitřní předpis č. 32/2016 Zabezpečení plnění úkolu pověřeného celního orgánu.

hodin státnímu zástupci, který další postup v této fázi dozoruje a ukládá pokyny.⁴⁰ O předmětu prověřování odbor Pátrání vyrozumí i příslušný orgán Policie ČR vzhledem k tomu, že úkony provádí jako pověřený orgán celní správy podle ustanovení § 158 odstavce 11 Trestního řádu.

V následující fázi operativního rozpracování, kterým se podle VP 30/2016 Čl. 4 rozumí:

- *„převážně utajený proces prováděný za využití vhodných postupů a nástrojů OPČ, směřující k předcházení a odhalování trestné činnosti, k vypátrání osob a věcí souvisejících s touto činností. Cílem operativního rozpracování je získání dostatečných informací.“⁴¹*

Provádí činnost v rámci objasňování a konkrétního šetření, které je následně dokumentováno do písemné podoby úředního záznamu, a další činnosti, do kterých se řadí i analýza (rozbor zjištěných informací v průběhu šetření) a lze mimo výčet činností podle trestního řádu zahrnout činnosti dle VP 30/2019 Čl. 9, a to:

- využitím dostupných informačních zdrojů, prověření již získaných informací jakožto získání nových operativních informací,
- požadovat vysvětlení,
- obstarávat věcné a listinné materiály důležité pro další průběh pátrání,
- pořizovat dokumentační materiál (např. fotodokumentaci),
- zajišťovat znalecké posudky nebo odborné vyjádření.⁴²

Ke všem výše vyjmenovaným činnostem mohou odbory Pátrání využívat operativně pátrací prostředky. Za účelem možného dvojího operativního rozpracování a ochrany osob jsou získané informace vkládány do Jednotného systému sběru informací pro celní analýzy tzv. „JESSICA“, kde lze provést dotazy

⁴⁰ NOVOTNÝ, František. *Trestní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. 458 s. ISBN 978-80-7380-677-4, s. 69.

⁴¹ Článek 4, vnitřní předpis č. 32/2016 Zabezpečení plnění úkolu pověřeného celního orgánu.

⁴² Článek 30, vnitřní předpis č. 32/2016 Zabezpečení plnění úkolu pověřeného celního orgánu.

na jednotlivé subjekty, ať už fyzické nebo právnické osoby, automobily atd., a zjistit, zda nejsou součástí jiného poznatku, nebo trestního spisu.⁴³

Veškerý průběh v rámci operativního rozpracování a objasňování je náležitě dokumentován do písemné podoby úředního záznamu, který je součástí založeného pátracího spisu.

2.3.3 Skončení fáze šetření

Fáze šetření je ukončena, jestliže bylo provedeno vše ke zjištění skutečného stavu věci a provedeno konečné opatření a vyhodnocení všech relevantních skutečností k možnému spáchání trestného činu. Konečné opatření může být:

- a) zahájení úkonů trestního řízení,
- b) předání věci jinému oddělení na odboru pátrání z důvodu jiné funkční působnosti,
- c) předání věci příslušnému celnímu úřadu k doměření cla a daní,
- d) předání věci příslušnému celnímu úřadu nebo jinému státnímu orgánu k projednání zjištěného přestupku nebo správního deliktu,
- e) odložení, neboť nebylo zjištěno, že došlo k porušení právních předpisů.⁴⁴

2.4 Podpůrné operativně pátrací prostředky

Stejně jako v zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, i pro potřebu celní správy zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů je při operativně pátrací činnosti v souladu se zákonem a vnitřními akty celní správy oprávněno používání podpůrně operativních pátracích prostředků (dále jen „POPP“). Jejich výčet POPP je uveden v § 38 až § 43 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky. Jedná se o krycí prostředky, zabezpečovací techniku, zvláštní finanční prostředky a využití informátora. Jejich použití je upraveno VP č. 30/2016 článkem 5, kde je vymezeno obecné použití a který stanoví, že POPP mohou být použity celníkem

⁴³ Článek 3, vnitřní předpis č. 30/2016 Operativně pátrací činnost celní správy.

⁴⁴ Článek 30, vnitřní předpis č. 32/2016 Zabezpečení plnění úkolu pověřeného celního orgánu.

pouze v rámci operativního pronikání, operativního rozpracování, v průběhu trestního řízení a při plnění úkolů vyplývajících z mezinárodních smluv.⁴⁵ Jsou využívány při předcházení trestným činům, při získávání poznatků o trestné činnosti z prostředí a v řízení o trestných činech. Tyto POPP nejsou upraveny v trestním řádu, a jak bylo uvedeno výše, z pohledu odborné literatury a některých autorů můžeme hovořit jako o činnosti, která není trestně procesní činností, neboť vychází z ustanovení § 158 odst. 1 Trestního řádu a není uplatňován dozor státního zástupce.⁴⁶ Ve smyslu ustanovení § 158 odstavce 1 trestního řádu stanovuje využití POPP „*při šetření a při provádění opatření k odhalení skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin.*“⁴⁷ To znamená, že použití těchto POPP není omezena na určitý subjekt a tyto prostředky může využít každý celník podle zákona o celní správě.

Velkou výhodou spatřuji v možnosti využití některého z těchto prostředků, nebo v možnosti je vzájemně kombinovat a reagovat tak na vzniklou situaci jak při předcházení, tak i s jednáním, které má znaky trestného činu. Další výhodou POPP je, že mohou odhalit trestnou činnost už ve stádiu přípravy a tím lze efektivně přecházet trestné činnosti. Navíc není použití těchto POPP vázáno na konkrétní druh trestné činnosti. Z hlediska dokazování použití POPP nejsou primárně důkazním prostředkem, jak uvádí Dvořák a Kloubek,⁴⁸ „*podpurné operativně pátrací prostředky kodifikované zákonem o Policii ČR nejsou primárně důkazním prostředkem, není jejich používání tak striktně vymezeno jako v případě trestního řádu.*“

2.4.1 Krycí prostředky

Krycí prostředek je v ustanovení § 39 v zákoně č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky charakterizován jako věc, včetně krycího dokladu, prostor

⁴⁵ Článek 5, vnitřní předpis č. 30/2016 Operativně pátrací činnost celní správy.

⁴⁶ NOVOTNÝ, František. *Trestní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. 458 s. ISBN 978-80-7380-677-4, s. 69.

⁴⁷ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II § 157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 1844 s., ISBN 978-80-7400-465-0, s. 1932.

⁴⁸ DVOŘÁK, Vratislav a Martin KLOUBEK. *Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 2011. 78 s. ISBN 978-80-7251-351-2, s. 21.

nebo činnost, která slouží k zastírání skutečné totožnosti osoby a tím zabraňuje vyzrazení její činnosti, nebo k zastírání činnosti orgánu CS ČR.⁴⁹ Tento výklad je dále rozšířen v Čl. 6 VP 30/2016, kde se dále uvádí, že se jimi, kromě krycích dokladů, rozumějí upravené dopravní prostředky, pracovní oblečení a vybavení, nebytové prostory a ubytovací zařízení, jejichž použití je nezbytné k zastírání a utajení prováděné OPČ. Krycí prostředky jsou zajišťovány centrálně a jsou hrazeny z rozpočtových prostředků nebo zvláštních finančních prostředků. V případě potřeby může celník požádat individuální formou o vydání krycího prostředku. Tyto prostředky jsou vedeny v evidenci.⁵⁰

2.4.2 Krycí doklady

Krycí doklady jsou uvedeny v ustanovení § 40 v zákoně č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky. Je jím listina, popřípadě jiný dokument sloužící k zastírání skutečné totožnosti osoby, k zabránění vyzrazení činnosti, krycího prostředku nebo zabezpečovací techniky, k zastírání činnosti orgánu celní správy nebo k jinému podobnému účelu.⁵¹ Krycí doklady primárně slouží k utajení skutečné totožnosti celníka, příslušnosti osob a provozovatelů vozidel k CS ČR, OPČ útvaru pátrání a příslušnosti osob a provozovatelů vozidel členského státu Evropské unie. V ustanovení § 40 odst. 2) zákona o CS jsou taxativně vymezeny doklady, které nesmějí být v celní správě použity jako krycí doklad. Krycí doklad je opatřován nebo vydáván ministerstvem vnitra na základě rozhodnutí ministra financí.⁵²

V interním předpisu jsou dále rozděleny druhy krycích dokladů do několika kategorií: osobní (občanské průkazy, cestovní doklady, řidičské průkazy), doklady osvědčující právní skutečnosti (např. živnostenský list nebo jeho ověřená kopie), doklady k silničním vozidlům (osvědčení o registraci vozidla, mezinárodní automobilová pojišťovací karta, registrační značky tuzemské a zahraniční), jiné doklady, listiny a předměty (např. osvědčení, firemní průkazy, novinářské průkazy). Podle způsobu využití jsou krycí doklady dále děleny na doklady

⁴⁹ Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 39.

⁵⁰ Článek 6, vnitřní předpis č. 30/2016 Operativně pátrací činnost celní správy.

⁵¹ Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 40.

⁵² Článek 7, vnitřní předpis č. 30/2016 Operativně pátrací činnost celní správy.

s legalizací, které jsou zavedeny do systému správních evidencí, a dále krycí doklady k operativnímu využití, které do těchto správních systémů evidovány nejsou.

Při využívání krycích dokladů v rámci OPČ je povinností každého celníka zacházet s nimi tak, aby nedošlo k jejich zneužití, zejména k jejich dekonspiraci (odhalení, nebo prozrazení skutečného významu) a možného ohrožení celníka při provádění utajené činnosti v zájmovém prostředí. O používání konkrétních krycích dokladů rozhoduje vždy celník podle svého uvážení vzhledem k okolnostem prováděné OPČ a operativními úkoly. V případě, kdy celník využívá krycí doklady a dojde k jeho legitimování ze strany policejních složek, musí o této události sepsat úřední záznam a důvod, proč byl legitimován a jakou složkou. V tomto případě může dojít u krycích dokladů k operativnímu využití k jejich dekonspiraci vzhledem k tomu, že nejsou evidovány v systému správních evidencí. Veškeré krycí doklady a jejich evidence jsou vedeny ve stupni utajení „Vyhrazené“.⁵³

2.4.3 Zabezpečovací technika

Zabezpečovací technika je vymezena v § 41 v zákoně č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky. *„Zabezpečovací technikou se rozumějí technické prostředky, zařízení a jejich soubory používané za účelem zabezpečení ochrany majetku a zamezení nedovolené manipulace se zbožím a dále k dokumentování skutečností nasvědčujících porušování právních předpisů v oboru působnosti orgánů celní správy.“*⁵⁴ Další vymezení zabezpečovací techniky je vymezeno článkem 17 VP 30/2016, účelem použití zabezpečovací techniky je zjišťování informací o nebytových prostorách, které byly zajištěny celní závěrou,⁵⁵ a informací o zboží, nebo dopravních prostředcích (např. zásilky, vagony, kontejnery, ložné plochy nákladních automobilů) a jiných prostředcích, které mohou být použity k nedovolené manipulaci se zbožím, a na základě takto zjištěných informací je možné nedovolené manipulaci zamezit. V rámci použití zabezpečovací techniky a zjišťování operativních informací je využíváno

⁵³ Článek 13, vnitřní předpis č. 30/2016 Operativně pátrací činnost orgánů celní správy.

⁵⁴ Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 41.

⁵⁵ Zákon č. 242/2016 Sb., Celní zákon, ve znění pozdějších předpisů, § 7.

dokumentování, kterým se pro účel tohoto VP rozumí pořízení zvukového, obrazového nebo jiného záznamu.⁵⁶

Použití zabezpečovací techniky není dále upraveno a stejně tak ani jeho demonstrativní výčet. Je to dáno zejména rozvojem vědy a techniky, posouváním technických vymožeností a způsobu jejich využití. Jako příklady zabezpečovací techniky lze uvést např. elektronické zabezpečovací systémy na ochranu objektů, kamerové systémy s dálkovým přenosem využívané k dokumentování a ověřování operativních informací, nástrahové a signalizační systémy instalované do plotů, dveří apod. Celník se pro konkrétní druh zabezpečovací techniky rozhoduje v rámci prováděné OPČ a využívá tuto techniku jen v případech, kdy by jiný způsob ověření sledovaných skutečností nemohl ověřit jinak, tedy jiným způsobem.⁵⁷

2.4.4 Zvláštní finanční prostředky

Zvláštní finanční prostředky jsou vymezeny ustanovením § 42 v zákoně č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky. Jsou to vyčleněné finanční prostředky, používané k úhradě některých výdajů vzniklých v souvislosti s používáním operativně pátracích prostředků a POPP. Na nakládání se zvláštními finančními prostředky (dále jen „ZFP“) se nevztahují právní předpisy upravující hospodaření s peněžními prostředky státu. Protože se jedná o veřejné finance, je povinností každého celníka, aby s nimi nakládal hospodárně a úsporně za účelem, pro který mu byly ZFP poskytnuty. Pravidla pro nakládání se ZFP stanovuje na návrh generálního ředitele GŘC ministr financí svým rozhodnutím.⁵⁸

Při používání operativně pátracích prostředků a POPP může docházet k finančním výdajům. Je to dáno zejména získáváním poznatků o trestné činnosti z prostředí, kdy je nutné např. v rámci sledování osob zadokumentovat schůzku v placených garážích, restauračních zařízeních, sportovištích atd. Jako další příklad bych uvedl využívání ZFP při práci s informátory, kdy jim za jejich přínos

⁵⁶ Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 36, § 38 a § 41.

⁵⁷ Článek 17, vnitřní předpis č. 30/2016 Operativně pátrací činnost orgánů celní správy.

⁵⁸ Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 42.

v oblasti získávání poznatků o trestné činnosti ze zájmového prostředí může být poskytnuta finanční, nebo věcná odměna. Další významnou oblastí je využití ZFP při předstíraném převodu k nákupu prověřovaného zboží. Další oblast využití ZFP je v souvislosti s krycími doklady, kdy lze tyto prostředky využít např. k pronájmu nemovitostí, nebytových prostor, garáží, skladů atd., které jsou důležité pro další průběh trestního prověřování. Důležitou roli hrají ZFP při nákupu operativní techniky, kdy v rámci dokumentování trestné činnosti slouží k nákupu např. kamer, kamuflů (skrytých kamer), GPS modulů, fotopastí, fotoaparátů, noktovizorů a dalších technických prostředků.

2.4.5 Informátor

Informátorem se podle ustanovení § 43 zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky rozumí zletilá fyzická osoba, která dobrovolně, vědomě a utajovaným způsobem poskytuje orgánům celní správy informace nebo služby takovým způsobem, aby nebyla vyzrazena její spolupráce. Informátorem pracujícím ve prospěch celní správy mohou být jen osoby starší 18 let. Informátorovi lze poskytnout za jeho činnost finanční nebo věcnou odměnu, která pro něj může být motivačním faktorem pro další spolupráci.⁵⁹

V současné době se v celní správě využívá kromě informátora i institut informační zdroj. Rozdíly mezi oběma se pokusím vysvětlit v následujícím odstavci.

Ve výkonu služební činnosti často dochází k situacím, že se celník dostane k člověku, který disponuje jednou konkrétní informací o jedné konkrétní trestné činnosti. Z tohoto pohledu se jedná o informační zdroj, protože tato osoba nebude mít přístup k dalším informacím a po ukončení jedné konkrétní operace je spolupráce s tímto informačním zdrojem ukončena. Vždy je samozřejmě možné, že se v průběhu operace tento informační zdroj „překlopí“ pod složku informátora a spolupráce bude pokračovat i po skončení trestního prověřování. Je to dáno možností, že tento informační zdroj bude disponovat dalšími relevantními informacemi z kriminálního prostředí a jeho ztráta, nebo přerušení kontaktu, by

⁵⁹ Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 43.

mohly znamenat dokonce odložení trestního spisu z důvodu neprokázání trestné činnosti. Nevýhoda informačního zdroje oproti informátorovi je v jeho odměňování, neboť mu za jeho činnost nelze vyplatit věcnou, ani finanční odměnu. Proplatit lze pouze náklady na schůzkovou činnost jako občerstvení v restauraci a náklady spojené např. s kontrolním nákupem. Další rozdíl spatřuji v administrativě, kdy se na informátora zakládá celá složka se všemi náležitostmi a jeho pravá identita je v příslušných databázích CS vedena jako utajovaná. Proti tomu informační zdroj má jednoduchou administrativu a identita informačního zdroje není nikde centrálně vedena. Pravou totožnost zná pouze řídící celník v pomocné evidenci, do které má přístup pouze on. Osoba informátora je proti informačnímu zdroji především proaktivně vyhledaná (samostatně vyhledaná oprávněným celníkem) a bude pocházet převážně z kriminálně závadového prostředí. Výhodu u těchto osob spatřuji v jejich široké škále informací o trestné činnosti a v možnosti je opakovaně vyslat do zájmového prostředí za účelem dalšího zjištění informací, aniž by vzbudily podezření z možného vyrazení jejich spolupráce s orgány celní správy. Spolupráce s informátorem probíhá i po skončení trestního prověřování a jsou vedeny tzv. udržovací schůzky, aby nedošlo k jejich ztrátě, nebo ke ztrátě důvěry. Z hlediska získávání nových informačních zdrojů nebo informátorů je to nelehký úkol, který vyžaduje umění komunikace a improvizace, praxi v oblasti pátrání, schopnost empatie a časovou flexibilitu. Prověřený informátor s kvalitní informací je pro celní správu velice ceněný. Jeho nepostradatelnost spatřuji v jeho přirozeném pohybu v kriminálně závadovém prostředí, do kterého by celník jen obtížně pronikl, nebo by nastala velká časová ztráta, která by mohla zhatit případné objasnění trestní věci.

2.5 Operativně pátrací prostředky

Operativně pátrací prostředky (dále jen „OPP“) jsou taxativně vymezeny v hlavě deváté ustanovení § 158b zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád. Obecně lze hovořit jako o souhrnu opatření policejních orgánů, při kterých se získávají informace o trestné činnosti převážně skrytým způsobem. Jak uvádí František Novotný, *„velmi důležitou formou úkonů, jejichž procesní hodnota je bez ohledu na procesní stádium nesporná, jsou operativně pátrací prostředky (§ 158b až 158e*

tr. řádu).⁶⁰ Mezi jednotlivé druhy operativně pátracích prostředků se řadí předstíraný převod podle ustanovení § 158c tr. ř., sledování osob a věcí podle ustanovení § 158d tr. ř., použití agenta podle ustanovení § 158e tr. ř.

Ačkoli není v ustanovení § 158b tr. ř. celní správa jako policejní orgán vyjmenovaná, má při výkonu své pravomoci oprávnění používat operativně pátrací prostředky vyplývající z mezinárodních smluv a jako pověřený orgán je uveden v zákoně č. 17/2012 Sb., o Celní správě ČR v ustanovení § 63 odst. 1. Pověřený celní orgán může při výkonu své působnosti vyplývající z mezinárodních smluv používat OPP, odposlech a záznam telekomunikačního provozu stanovené trestním řádem při provádění dohledu nad osobami, o kterých existují závažné důvody předpokládat, že porušují nebo porušily právní předpisy druhé smluvní strany.⁶¹

Operativně pátrací prostředky mohou být využity v kombinaci s POPP, a to jen za účelem získávání poznatků o trestné činnosti, zjišťování jejich pachatelů a předcházení trestným činům. Nesmí sledovat jiný zájem, než jsou skutečnosti důležité pro trestní řízení, a pouze u úmyslných trestných činů. Využití OPP lze dále použít, pokud nelze sledovaného účelu dosáhnout jiným způsobem, nebo by bylo značně ztížené. Zároveň je potřeba při využití OPP co nejméně omezit práva a svobody osob a uplatnit zásadu přiměřenosti. Operativně pátrací prostředky jsou zpravidla využívány v přípravném řízení, tedy ve fázi před zahájením trestního stíhání, ale jejich použití opravňuje využití i po zahájení trestního stíhání, nebo v řízení před soudem. V tomto případě rozhoduje o jejich použití předseda senátu i bez návrhu státního zástupce podle ustanovení § 158f tr. ř.⁶² Na rozdíl od POPP, které nejsou upraveny v trestním řádu, neboť se vychází z ustanovení § 158 odstavce 1 tr. ř. a není zde uplatňován dozor státního zástupce, použití OPP pro účely dokazování v trestním řízení vyžadují souhlas od osoby, která je k tomu příslušná (státní zástupce, soudce). V případě předstíraného převodu a sledování

⁶⁰ NOVOTNÝ, František. *Trestní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. 458 s. ISBN 978-80-7380-677-4, s. 338.

⁶¹ Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, § 63.

⁶² NOVOTNÝ, František. *Trestní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. 458 s. ISBN 978-80-7380-677-4, s. 338.

osob se jedná o státního zástupce. Pokud se jedná o sledování osob a věcí podle ustanovení § 158d odstavce 3 tr. ř., kde bude zasahováno do nedotknutelnosti obydlí, lze tuto činnost zahájit jen na základě předchozího povolení soudce. V případě použití agenta rozhoduje o jeho použití soudce vrchního soudu podle ustanovení § 158e odstavce 4 tr. ř.⁶³ Operativně pátrací prostředky mají zvláštní postavení. Jak uvádějí Dvořák a Kloubek,⁶⁴ „zvukové, obrazové a další záznamy získané při použití operativně pátracích prostředků je možné použít jako důkaz v trestním řízení za předpokladu, že byly získány v souladu se zákonem.“

2.5.1 Předstíraný převod

Institut OPP předstíraného převodu je upraven v ustanovení § 158c, trestního řádu a je definován jako předstírání koupě, prodeje nebo jiný způsob převodu předmětu plnění včetně převodu věci:

- a) K jejímuž držení je třeba zvláštního povolení – jsou to věci, které lze držet a nakládat s nimi jen na základě určitého oprávnění, průkazu, nebo souhlasu veřejné moci. Do této skupiny patří zejména radioaktivní materiál, zbraně a střelivo, výbušniny a vojenský materiál, omamné látky, psychotropní látky, jedy a prekurzory.
- b) Jejíž držení je nepřipustné – v tomto případě se jedná o skupinu věcí, které nesmějí být drženy a nemohou být ani předmětem vlastnických vztahů. Zde se jedná o zakázanou munici, radioaktivní materiál, omamné a psychotropní látky, zakázané zbraně, radioaktivní materiál apod.
- c) Která pochází z trestného činu – zde se jedná o věci, které si pachatel přivlastnil spácháním úmyslného trestného činu, ale jsou to i věci, které byly trestným činem vyrobeny (např. padělané peníze, cenné papíry, atd.). Může to být i věc z trestné činnosti získaná, např. úplatek.
- d) Která je určena ke spáchání trestného činu – jde o věci, které byly opatřeny za účelem spáchání trestného činu, nebo již byly k této činnosti použity.

⁶³ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 8. vydání. Praha: Leges, 2020. 1358 s. ISBN 978-80-7502-395-7, s. 895-899.

⁶⁴ DVOŘÁK, Vratislav a Martin KLOUBEK. *Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 2011. 78 s. ISBN 978-80-7251-351-2, s. 20.

Může se jednat o zařízení na výrobu omamných a psychotropních látek, kasařské nebo padělatelské nářadí.

Předstíraný převod lze uskutečnit pouze s písemným povolením od státního zástupce. Toto povolení je vydáno ve formě opatření, proti kterému na rozdíl od rozhodnutí není přípustná stížnost a nemusí se doručovat. V ojedinělých případech, kdy věc nesnese odkladu, lze provést předstíraný převod i bez povolení. V takovém případě musí policejní orgán bezodkladně a dodatečně o toto povolení požádat. Pokud není povolení dozorcím státním zástupcem vystaveno do 48 hodin, je policejní orgán povinen předstíraný převod ukončit a informace, které se v této souvislosti dozvěděl, nesmí použít. O provedeném předstíraném převodu sepíše policejní orgán záznam, který do 48 hodin doručí státnímu zástupci. Státní zástupce poté přezkoumá, zda byl úkon proveden v souladu se zákonem, a pokud nebyly použity zvukové, obrazové a jiné záznamy ve smyslu ustanovení § 158b odst. 3 tr. ř., je třeba osoby zařazené na útvaru provádějící předstíraný převod vyslechnout jako svědky, podle ustanovení § 55 odst. 2 trestního řádu, nebo ustanovení § 102a trestního řádu.⁶⁵

Celní správa má definici a metodiku provádění předstíraného převodu upravenou metodickou informací číslo 41/2016. Předstíraný převod realizovaný pověřenými celními orgány jsou oprávněny provádět odbor Podpory pátrání a dále všech osm útvarů Generálního ředitelství cel. Kromě definice předstíraného převodu, která vychází z ustanovení § 158c trestního řádu, se ve Čl. 4 uvádí: *„Předstíraný převod je úkon v trestním řízení prováděný zpravidla při opakovaných jednáních, řízených pověřeným celním orgánem útvaru pátrání se subjektem (fyzickou či právnickou osobou – dále jen „osoba“), proti které se trestní řízení vede, a to s cílem převodu předmětu plnění, kde iniciativu jednotlivých jednání a volbu předmětu plnění stanovuje tato osoba.“*⁶⁶ Zde je potřeba opatrnost ze strany celníka, který vykonává institut předstíraného převodu, aby z jeho strany nedošlo k provokaci a zapojování do předstíraného převodu.

⁶⁵ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II § 157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 1844 s., ISBN 978-80-7400-465-0, s. 1994-2000.

⁶⁶ Článek 4, metodická informace č. 41/2016 Předstíraný převod realizovaný pověřenými celními orgány.

Předstíraný převod se v rámci celní správy využívá zejména v oblasti celních podvodů, kdy se uskutečňuje nákup zboží neoprávněně opatřenou ochrannou známkou, prověřuje se zejména porušování práv duševního vlastnictví a dále neoprávněné nakládání s chráněnými a volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami s úmluvami CITES. Dále na protidrogových odděleních, která uskutečňují nákup nelegálních omamných látek a jedů, prekurzorů drog a látek s hormonálním účinkem.

2.5.2 Sledování osob a věcí

Institut OPP sledování osob a věcí je upraven v ustanovení § 158d trestního řádu, kterým se rozumí získávání poznatků o osobách a věcech prováděné utajovaným způsobem technickými nebo jinými prostředky. Pokud je při provádění sledování zjištěna komunikace mezi obviněným a obhájcem, je policejní orgán povinen tento záznam zničit a skutečnosti, které se v této souvislosti dozvěděl, nepoužít.⁶⁷ Z hlediska zásahu do práv a svobod jednotlivce lze sledování osob a věcí podle ustanovení § 158d trestního řádu rozdělit do tří základních typů, které se od sebe liší z hlediska případného povolovacího režimu:

- a) obecné sledování podle ustanovení § 158d odst. 1 tr. ř., při kterém nejsou pořizovány žádné zvukové, obrazové ani jiné záznamy a není zasahováno do nedotknutelnosti obydlí, listovního tajemství, nebo nebyl zjišťován obsah písemností uchovávaných v soukromí,
- b) sledování podle ustanovení § 158d odst. 2 tr. ř., při kterém dochází k pořizování zvukových, nebo jiných záznamů,
- c) sledování podle ustanovení § 158d odst. 3 tr. ř., při kterém je zasahováno do nedotknutelnosti obydlí a jiných prostor a pozemků, listovního tajemství, písemností a záznamů uchovávaných v soukromí.

V případě prvního typu sledování, kdy nedochází k technickému dokumentování ve vztahu s ustanovením § 158b odst. 3, není pro tento typ sledování nutné povolení dozorcujícího státního zástupce ani soudce. U tohoto typu sledování slouží zjištěné skutečnosti pouze k operativním účelům a v případě

⁶⁷ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 8. vydání. Praha: Leges, 2020. 1358 s. ISBN 978-80-7502-395-7, s. 896.

pozdějšího využití pro trestní řízení je potřeba pověřené pracovníky provádějící sledování vyslechnout jako svědky podle ustanovení § 55 odst. 2 trestního řádu, nebo ustanovení § 102a trestního řádu.⁶⁸

V případě druhého typu sledování, při kterém dochází k pořizování zvukových, obrazových a jiných záznamů ve smyslu s ustanovením § 158b odst. 3, je potřeba písemného povolení státního zástupce na základě žádosti, která musí být náležitě odůvodněna podezřením na konkrétní trestnou činnost. Povolení státního zástupce má formu opatření a není proti němu přípustná stížnost. V případě, že jsou známy údaje o konkrétních osobách a věcech, které mají být sledováním dotčeny, je potřeba tyto údaje v žádosti uvést. V povolení musí být rovněž stanovena lhůta o použití tohoto prostředku, která nesmí být delší než 6 měsíců. Tuto dobu může ten, kdo sledování povolil na základě nové žádosti policejního orgánu, prodloužit, a to i opakovaně, nejvýše vždy na dobu dalších 6 měsíců.⁶⁹

V případě, že věc nesnese odkladu a budou při sledování pořizovány zvukové, obrazové nebo jiné záznamy podle ustanovení § 158d odst. 2 tr. ř., může policejní orgán zahájit sledování i bez povolení, o které musí bezodkladně požádat vzhledem k povaze a charakteru konkrétního sledování. Státní zástupce má na vydání dodatečného povolení ke sledování 48 hodin, a pokud je policejní orgán v této lhůtě neobdrží, je povinen sledování ukončit, případný pořízený záznam zničit a veškeré informace takto získané nijak nepoužít.⁷⁰

V případě třetího typu sledování podle ustanovení § 158d odst. 3 tr. ř., kdy je zasahováno do nedotknutelnosti obydlí a jiných prostor a pozemků, listovního tajemství, písemností a záznamů uchovávaných v soukromí, lze sledování uskutečnit jen na základě předchozího povolení soudce. V tomto případě nelze povolení ke sledování udělit dodatečně, neboť zásah do těchto práv je nepřipustným zásahem do ústavně zaručených práv a svobod, které mají nejvyšší

⁶⁸ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II § 157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 1844 s., ISBN 978-80-7400-465-0, s. 2001-2005.

⁶⁹ NOVOTNÝ, František. *Trestní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. 458 s. ISBN 978-80-7380-677-4, s. 340.

⁷⁰ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 8. vydání. Praha: Leges, 2020. 1358 s. ISBN 978-80-7502-395-7, s. 896.

právní sílu, upravenou Listinou základních práv a svobod. Při vstupu do obydlí za účelem instalování operativní techniky nesmějí být provedeny žádné jiné úkony než takové, které směřují k umístění těchto technických prostředků, a nesmějí být využity jiné instituty nahrazující toto opatření (např. odposlech a záznam telekomunikačního provozu, vydání, nebo odnětí věci atd.). Výjimka je v tomto případě upravena v ustanovení § 158d odst. 6 tr. ř., který umožňuje provádět sledování bez povolení jak ze strany státního zástupce, tak i soudce za předpokladu, že je dán souhlas se sledováním od osoby, která bude sledováním dotčena a do jejíchž práv a svobod má být zasahováno.⁷¹

V případě, že byly během sledování pořízeny záznamy, které mají být použity jako důkaz v trestním řízení, musí k němu policejní orgán připojit protokol s náležitostmi podle ustanovení § 55 tr. ř. (obecná ustanovení o sepsání protokolu) a § 55 a trestního řádu (použití zvláštních prostředků při protokolaci). Pokud nebyly během sledování zjištěny skutečnosti důležité pro trestní řízení, musí policejní orgán takto získané záznamy předepsaným způsobem zničit. O zničení sepíše protokol, ve kterém mimo jiné uvede i způsob zničení.⁷²

Kontrolním orgánem při využití institutu sledování osob a věcí je Poslanecká sněmovna, která má zřízený kontrolní orgán, jemuž jsou ze strany ministra předkládány informace o použití těchto prostředků minimálně dvakrát ročně. Kontrola použití je v celní správě zakotvena v ustanovení § 65 celního zákona.

Sledování osob a věcí je v celní správě jeden z nejdůležitějších a nejhojněji využívaný operativně pátrací prostředek. Své uplatnění má v celé oblasti problematiky, jak v oblasti celní, tak i drogové a v neposlední řadě daňové. Zejména v oblasti daňové problematiky, konkrétně spotřebních daních na úseku daní z tabáku a tabákových výrobků, je tento institut nepostradatelný. Jde především o fyzické sledování osob podílejících se na výrobě neznačených cigaret, dálkovém sledování za použití technických prostředků a například využití

⁷¹ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II § 157 až 314s. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 1844 s., ISBN 978-80-7400-465-0, s. 2006.

⁷² Tamtéž, s. 2010.

technických prostředků GPS lokátorů pro zjištění nelegálních výroben. Vedle těchto prostředků je v oblasti daňové problematiky spojené s problematikou DPH využíván institut sledování za pomoci prostorových odposlechů, které mají v posledních letech velký nárůst co do počtu využívání jednotlivými odbory Pátrání. Bez možnosti využití institutu sledování osob a věcí by bylo téměř nemožné objasnit a rozkrýt trestnou činnost.

2.5.3 Použití agenta

Použití agenta je dané ustanovením § 158e trestního řádu. Agentem je příslušník Policie ČR, nebo příslušník Generální inspekce bezpečnostních sborů, který zastírá účel své činnosti a příslušnost k bezpečnostnímu sboru. Policejní orgán může využít agenta, pokud se jedná o útvar Policie ČR, nebo Generální inspekce bezpečnostních sborů u trestných činů, kterými jsou zločin s odnětím svobody s horní hranicí nejméně 8 let, trestný čin spáchaný ve prospěch organizované skupiny a dále pro trestné činy vyjmenované v ustanovení § 158e odst. 1 tr. ř. (trestný čin pletichy v insolvenčním řízení, porušení pravidel hospodářské soutěže, sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě, pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži, pletichy při veřejné dražbě, zneužití pravomoci úřední osoby, přijetí úplatku, podplacení, nepřímého úplatkářství nebo pro jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána).⁷³

Použití agenta schvaluje soudce vrchního soudu na návrh státního zástupce vrchního státního zastupitelství. V povolení musí být uveden účel použití, doba, po kterou bude agent použit a jeho identifikační údaje. Na základě vyhodnocení činnosti agenta a nového návrhu lze dobu povolení prodloužit, a to i opakovaně. Agent může dále v rámci své pravomoci používat OPP sledování osob a věcí podle ustanovení § 158d odst. 2 tr. ř. (při kterém mají být pořizovány zvukové, obrazové, nebo jiné záznamy) a předstíraný převod podle ustanovení §

⁷³ Zákon č. 141/1961 o trestním řízení soudním, v posledním znění, § 158e.

158c tr. ř., aniž by potřeboval další povolení.⁷⁴ Pokud je to při použití agenta v rámci jeho bezpečnosti a ochraně nutné, vytvoří se legenda o jiné osobní existenci a údaje o ní se zavedou do informačních systémů. Agent je povinen při své činnosti volit takové prostředky ke splnění jeho úkolu, aby jiným osobám nezpůsobil újmu na jejich právech v nezbytně nutné míře. Policejní orgán předkládá státnímu zástupci neméně jednou za tři měsíce údaje potřebné k posouzení, zda nadále trvají důvody pro použití agenta a jeho oprávněnosti. Agent je za svou činnost beztrestný, pokud nedojde z jeho strany k porušení zákona zejména jednáním, které má v jiném vzbudit rozhodnutí spáchat trestný čin, nebo k vyprovokování či vzbuzení úmyslu spáchat trestný čin, čímž by se dopustil provokace. Beztrestnost agenta je dále upravena v ustanovení § 362 tr. z. (zvláštní ustanovení o účinné lítosti) a ustanovení § 363 tr. z. (beztrestnost agenta), kde jsou přímo uvedeny skutkové podstaty trestných činů, za které nebude agent trestně stíhán v případě, že se jich dopustí s úmyslem odhalit pachatele.⁷⁵

Použití agenta jako jednoho z institutu OPP není pověřeným celním orgánem v trestné činnosti využíváno vzhledem k charakteru prověřované trestné činnosti, je zde ale uvedeno pro ucelenost všech operativně pátracích prostředků. Celní správa využívá podobný institut v podobě informátora a informačního zdroje, jak již bylo uvedeno výše v této práci.

⁷⁴ DVORŮÁK, Vratislav a Martin KLOUBEK. *Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 2011. 78 s. ISBN 978-80-7251-351-2, s. 24.

⁷⁵ NOVOTNÝ, František. *Trestní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. 458 s. ISBN 978-80-7380-677-4, s. 342, 343.

3 OPERATIVNĚ PÁTRACÍ OPATŘENÍ

Celní správa v rámci své operativně pátrací činnosti dále využívá operativně pátrací opatření zadržetí zásilky, otevření zásilky, záměnu a sledování zásilky a odposlech a záznam telekomunikačního provozu.

3.1 Odposlech a záznam telekomunikačního provozu

Odposlech a záznam telekomunikačního provozu sice není operativním prostředkem jako takovým, ale přesto se provádí s využitím operativních technologií. Využití tohoto institutu je upraveno v ustanovení § 88 a § 88a trestního řádu. Je to jedna z klíčových institucí využívaná pro prevenci, odhalení a objasnění trestné činnosti. Lze ho využít pouze při dodržení předem stanovených kritérií a může poskytnout zásadní informace pro průběh trestního řízení. Za součást telekomunikačního provozu se pro tyto účely považují telefonní hovory na pevných linkách, mobilní a satelitní telefony, faxová spojení, textové zprávy (SMS), e-mailové zprávy, rádiové přenosy a jiná zařízení pro posílání zpráv elektronickou poštou.⁷⁶

Jak je uvedeno v ustanovení § 88 odstavce 1 trestního řádu, odposlech a záznam telekomunikačního provozu lze nařídit v trestním řízení pro trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí nejméně osm let, pro některé vybrané trestné činy, nebo úmyslné trestné činy, k jejichž stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva. Příkaz k odposlechu může být vydán, pokud lze předpokládat, že se jím získají významné skutečnosti pro trestní řízení, a pokud nelze sledovaného účelu dosáhnout jinak, nebo by bylo dosažení podstatně ztíženo. Pro potřebu všech orgánů činných v trestním řízení vykonává odposlech a záznam z telekomunikačního provozu Policie České republiky prostřednictvím Útvaru zvláštních činností SKPV (ÚZČ).⁷⁷ Pokud při provádění

⁷⁶ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 1920 s., ISBN 978-80-7400-465-0, s. 1198.

⁷⁷ Konkrétně Útvar zvláštních činností služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR (dále jen „ÚZČ“). Výjimkami, pro které tuto činnost neprovádí ÚZČ, jsou Bezpečnostní informační služba a Vojenské zpravodajství. Tyto subjekty si odposlech a záznam telekomunikačního provozu zajišťují samy, popřípadě mohou požádat jiné pověřené orgány o součinnost.

odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu policejní orgán zjistí, že obviněný komunikuje se svým obhájcem, musí záznam zničit a informace, které se v této souvislosti dozvěděl, nijak nepoužít.

Pravomoc nařídit odposlech a záznam komunikačního provozu má předseda senátu. V přípravném řízení může nařídit odposlech na návrh státního zástupce soudce. Tento příkaz musí být písemný a musí být dostatečně odůvodněný. Kromě těchto obecných náležitostí musí obsahovat uživatelskou adresu, nebo zařízení, osobu uživatele (pokud je policejnímu orgánu tato totožnost známa), a dobu, po kterou bude odposlech a záznam komunikačního provozu prováděn. Tato doba nesmí být delší než čtyři měsíce a může být i opakovaně prodloužena vždy na dobu nejdéle čtyř měsíců. Odpovědností policejního orgánu je pravidelně vyhodnocovat, zda nadále trvají odůvodnění pro odposlech a záznam komunikačního provozu. Bez soudního příkazu může policejní orgán nařídit nebo provést odposlech, jen pokud s tím účastník odposlouchávané stanice souhlasí. V takové situaci může být odposlech použit jako důkaz i v souvislosti s jinou trestnou činností uvedenou v ustanovení § 88 odst. 1 tr. ř., která nesouvisí s povoleným odposlechem.⁷⁸

Zjištění údajů o telekomunikačním provozu je podle ustanovení § 88a tr. ř. velmi srovnatelným institutem. Může být využit v řízení pro úmyslný trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody nejméně tři roky, a pro další trestné činy uvedené v tomto paragrafu. Pokud je třeba tímto způsobem objasnit skutečnosti důležité pro trestní řízení, může toto zjišťování nařídit předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce. Hlavní rozdíl mezi využitím těchto institutů je stanovení délky trestu odnětí svobody. Tento druh záznamu se od odposlechu liší tím, že se zaměřuje na telekomunikační provoz, který již proběhl, zatímco odposlech je zaměřen a směřuje do budoucna. Zjišťovány jsou pouze provozní a lokalizační údaje, není zaznamenáván obsah zpráv, tak jak je tomu u odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu. Takto

⁷⁸ Zákon č. 141/1961 o trestním řízení soudním, v posledním znění, § 88.

získané údaje slouží k dokreslení skutkového děje, který se většinou odehrál v minulosti a je důležitý pro trestní řízení.⁷⁹

Pro účely celní správy je provádění odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu upraveno metodickou informací č. 48/2016. Tato metodická informace upravuje postup a podmínky pro přenos a vyhodnocení dat odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu mezi ÚZČ a útvary Pátrání.

Oba tyto instituty jsou společně se sledováním osob a věcí v celní správě využívány nejčastěji. V případě ustanovení § 88a je využití častější, vzhledem ke skutečnosti, že má celní správa omezený právní rámec postihů, na které se vztahuje trest odnětí svobody delší než osm let. Takto získaná data jsou pro zpracovatele spisu velice přínosná, protože lze na základě těchto dat přesně určit polohu a pohyb telefonu, zjistit informace o daném typu telefonu, kolik SIM karet bylo v telefonu použito, zjistit volaná telefonní čísla atd. V rámci prověřování a objasňování několika daňových trestných činů bylo na základě takto zjištěných skutečností vytipováno a následně odhaleno několik nelegálních skladů na výrobu cigaret. Naproti tomu používaný odposlech a záznam telekomunikačního provozu podle ustanovení § 88 je z hlediska využití komplikovanější. Jak už jsem uvedl, jeden z důvodů je omezený právní rámec postihů, na které se vztahuje trest odnětí svobody delší než osm let, ale také skutečnost, že zákonodárce v ustanovení § 88 odst. 1 taxativně nevyjmenovává všechny trestné činy, na které by šel tento institut uplatnit. V praxi to pak znamená, že pro určité trestné činy, které dovolují získání povolení k odposlechu až dosažením určité vyčíslené škody, se v zákonných mezích přistoupí k jinému odůvodnění (např. u zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle ustanovení § 240 tr. zákona, kdy musí být prokázána škoda velkého rozsahu, se může přistoupit v případě krácení spotřebních daní z cigaret k ustanovení § 244 tr. zákona, porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží). Všeobecně lze říci, že prokázat takto vysokou škodu je v mnoha případech téměř nemožné a bez provádění odposlechu

⁷⁹ NOVOTNÝ, František. *Trestní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. 458 s. ISBN 978-80-7380-677-4, s. 240.

a záznamu telekomunikačního provozu by došlo k průtahům v trestním řízení, až k možnému ukončení trestního prověřování a nezjištění a nepotrestání pachatelů.

3.2 Zadržení zásilky

Zásilkou se podle ustanovení § 86 až 87c tr. ř., „rozumí předmět dopravovaný jakýmkoli způsobem, ať již s využitím pošty nebo jiné osoby, včetně dopravy skrytým způsobem.“⁸⁰ Zadržení zásilky podle ustanovení § 86 tr. ř., v sobě spojuje dva instituty, které mohou mít vliv na způsob přepravy zásilek. Jedná se o vydání zásilky a pozdržení její přepravy. V přípravném řízení státní zástupce a předseda senátu v řízení před soudem rozhodne o vydání zásilky, pokud je třeba zjistit obsah nedoručených poštovních zásilek, nebo jiných zásilek, které jsou důležité pro objasnění skutečností rozhodných pro trestní řízení v konkrétní věci. Rozhodnutí o zadržení zásilky má formu příkazu a pošta, nebo osoba provádějící přepravu, jsou povinny zásilku vydat předsedovi senátu a v přípravném řízení státnímu zástupci, nebo policejnímu orgánu. Policejní orgán může zásilku pozdržet, pokud věc nesnese odkladu a nařízení nelze předem dosáhnout. Policejní orgán je o tomto kroku povinen do 24 hodin informovat státního zástupce, který ve věci rozhodne. Pokud pošta nebo osoba provádějící přepravu do tří dnů neobdrží příkaz k zadržení zásilky, nesmí být zásilka dále zadržována.⁸¹

3.3 Otevření zásilky

K otevření zásilky podle ustanovení § 87 tr. ř., je oprávněn předseda senátu a v přípravném řízení se souhlasem soudce státní zástupce nebo policejní orgán. O otevření zásilky se následně sepíše protokol. Otevřená zásilka se poté předá adresátovi, nebo rodinnému příslušníkovi. Pokud to není možné, vrací se zpět odesílateli. Pokud by předání zásilky mohlo zmařit nebo ohrozit trestní stíhání,

⁸⁰ Zákon č. 141/1961 o trestním řízení soudním, v posledním znění, § 87c trestního řádu.

⁸¹ NOVOTNÝ, František. *Trestní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. 458 s. ISBN 978-80-7380-677-4, s. 228.

připojí se ke spisu. V případech, kdy nebyla zásilka otevřena, se odevzdá ihned adresátovi, nebo se vrátí poště nebo osobě, která ji vydala.⁸²

3.4 Záměna zásilky

Je upravena ustanovením § 87a tr. ř. Nařízením, aby byl obsah zásilky zaměněn za jiný, vydává předseda senátu nebo v přípravném řízení se souhlasem soudce státní zástupce. Důvodem pro zavedení toho ustanovení byl nárůst závažné trestné činnosti zahrnující mimo jiné omamné a psychotropní látky, prekursory, jedy, zbraně, střelivo atd., a potřeba zjištění těchto osob, nebo osob, které přijdou se zásilkou do styku. Pověřený policejní orgán provede záměnu zásilky, o které sepíše záznam, zaměněné věci zabezpečí a nakládá s nimi jako s věcmi odňatými.⁸³

3.5 Sledovaná zásilka

Je upravena v ustanovení § 87b tr. ř., a z povahy věci slouží v přípravném řízení před zahájením trestního stíhání. Sledovaná zásilka má za cíl odhalit všechny pachatele a nevzbudit v nich podezření, že bylo se zásilkou jakkoliv manipulováno. Na rozdíl od záměny zásilky v tomto případě nedochází k jejímu otevření, a je tudíž menší riziko možnosti vyzrazení sledování zásilky. Po dobu, kdy policejní orgán provádí sledování zásilky, neprovádí jiné úkony trestního řízení (např. výslech podezřelých, vydání, nebo odnětí věci atd.), které by vedly ke zmaření tohoto institutu.⁸⁴

Příkaz ke sledování zásilky vydává státní zástupce a musí splňovat následující podmínky:

- musí existovat důvodné podezření, že zásilka obsahuje věci uvedené v ustanovení § 87a tr. ř. (např. drogy, zbraně, jedy, jaderný materiál atd.),

⁸² JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 8. vydání. Praha: Leges, 2020. 1358 s. ISBN 978-80-7502-395-7, s. 778.

⁸³ Tamtéž, s. 779.

⁸⁴ NOVOTNÝ, František. *Trestní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. 458 s. ISBN 978-80-7380-677-4, s. 230.

- sledování zásilky je třeba k objasnění trestného činu a odhalení všech jeho pachatelů,
- zjištění potřebných skutečností jiným způsobem by bylo neúčinné, nebo podstatně ztížené.

Sledování zásilky provádí policejní orgán podle pokynů státního zástupce, může při tom pořizovat obrazový nebo jiný záznam. Jak uvádí Šámal, „*při sledování zásilky dochází vždy ke sledování osob, které se sledovanou zásilkou nakládají (...), a proto se jedná o zásah do jejich práv a svobod, který vyžaduje stanovení přesných podmínek, za kterých k němu může dojít, v zákoně (trestním řádu)*“.⁸⁵ V případě, že hrozí nebezpečí z prodlení a příkaz nelze zajistit předem, může policejní orgán zahájit sledování zásilky i bez příkazu státního zástupce. O tomto kroku neprodleně vyrozumí státního zástupce a postupuje podle jeho pokynů. Státní zástupce může svým příkazem rozhodnout o ukončení sledování zásilky a současně učinit úkon směřující proti dalšímu držení věcí, které tvoří obsah zásilky, např. odnětí věci podle ustanovení § 79 tr. ř.⁸⁶

Všechna opatření spojená se zásilkou využívá celní správa stále častěji. Na velký nárůst trestné činnosti v oblasti zásilek měl vliv rok 2020, kdy došlo kvůli pandemii Covid-19 a po vyhlášení nouzového stavu k omezení pohybu a uzavření hranic. Tím došlo k přesunu trestné činnosti na internet a opatřování nelegálních věcí přes Darknet (též Dark Web – temná část internetu) a zasílání prostřednictvím různých dopravců jak do ČR, tak i mimo ni. Největší komoditou je v tomto směru jednoznačně oblast omamných a psychotropních látek a jedů, která v rámci prověřování těchto trestných činů spadá pod protidrogová oddělení.

⁸⁵ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 1920 s., ISBN 978-80-7400-465-0, s. 1187.

⁸⁶ Zákon č. 141/1961 Sb., *o trestním řízení soudním*, v posledním znění, § 87b.

4 SROVNÁNÍ SE SLOVENSKOU REPUBLIKOU

V této části bych se věnoval srovnání operativně pátrací činnosti prováděné členskými státy EU - Slovenskou republikou.

Nástupnická organizace Celního kriminálního úřadu (2005–2011) „Kriminálny úrad finančnej správy“ (dále jen „KÚFS“) vznikla 1. 1. 2012 a je pověřeným celním orgánem, který provádí trestní řízení ve fázi prověřování a vyšetřování v souladu se zákonem č. 301/2005 Z.z., trestný poriadok, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „TrP“) a vykonává svou působnost na celém území Slovenska. V ustanovení § 10 TrP., jsou vyjmenované celní orgány Slovenska v postavení pověřeného policejního orgánu a taxativně vyjmenované trestné činy, do kterých spadají trestné činy v souvislosti s porušením celních předpisů, nebo daňových předpisů v oblasti daně z přidané hodnoty při dovozu a spotřebních daních. V oblasti celních předpisů jde o trestné činy spojené s omamnými a psychotropními látkami a jedy, látky s anabolickým nebo jiným hormonálním účinkem a ochranou práv duševního vlastnictví. Současně jsou v ustanovení § 10 odst. 21 TrP., vymezeny prostředky operativně pátrací činnosti, mezi něž patří kontrolovaná dodávka, záměna obsahu zásilek, agent, předstíraný převod a sledování osob a věcí.

Výše uvedené pátrací činnosti jsou podrobně uvedeny v hlavě čtvrté, šestém oddílu v ustanovení § 108 – § 112 a jsou označeny jako: zadržanie zásielok, otvorenie zásielok, záměna obsahu zásielok, kontrolovaná dodávka a predstieraný prevod. V ustanovení § 113 – § 118 hlavy páté najdeme oddíl „Zabezpečovanie informácií“ do kterých řadíme: sledovanie osôb a vecí, vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov, odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky, oznámenie údajov o telekomunikačnej prevádzke, agent, porovnávanie údajov v informačných systémech.⁸⁷

Kromě těchto operativních prostředků může Slovenská celní správa ve smyslu kompetenčního zákona č. 35/2019 Sb., o finanční správě a o změně a doplnění

⁸⁷ Slov-Lex: *Právny a informačný portál: Trestný Poriadok* [online]. [cit. 20. 02. 2023]. Dostupný z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/301/>.

některých zákonů, konkrétně § 16 dále využívat prostředky operativně pátrací činnosti (sledování osob a věcí, přeshraniční sledování podle mezinárodní smlouvy, krycí doklady, nástrahová a zabezpečovací technika, osoby konající ve prospěch finanční správy, zvláštní finanční prostředky, sledovaná zásilka, odposlech a záznam telekomunikačních prostředků). Všechny tyto operativní prostředky jsou prakticky shodné s OPP využívané pověřenými orgány celní správy ČR, avšak velký rozdíl je v procesním způsobu, kdy získané výstupy KÚFS nelze v trestním řízení použít jak na Slovensku, tak stejně ani v rámci mezinárodní právní pomoci. Pověřené slovenské celní orgány KÚFS mají kompetenci k provádění úkonů zkráceného vyšetřování u těch trestných činů, kde trest odnětí svobody činí max. 3 roky.

KÚFS využívá pro svou pátrací činnost informační a technologické kanály kontrolních a evidenčních systémů, které má k dispozici Finanční správa. Na rozdíl od odborů Pátrání Celní správy České republiky je zřejmé, že KÚFS má k těmto zásadním operativním informacím rychlý přístup, protože je zřízena v rámci Finanční správy SR a je bezprostředně napojena na její rozpočet. Pověřený celní úřad KÚFS a odbory Pátrání ČR se v tomto ohledu od sebe velmi liší. V boji proti hospodářské kriminalitě, zejména v oblasti DPH, je přímé napojení na databáze daňové správy velmi silným nástrojem. Tím se eliminuje jeden nebo více kroků spojených se získáváním požadovaných informací z daňového řízení a z tzv. online přístupu ke službám EU pro sdílení informací. Velký rozdíl mezi KÚFS a odbory Pátrání ČR je v zakotvení vyšetřovacího orgánu a možnosti konat vyšetřování do jejich TrP. Odbory Pátrání ČR provádějí veškeré úkony trestního řízení do fáze prověřování (tedy před zahájením trestního řízení) a v okamžiku, kdy by mělo nastat vyšetřování, předává odbor spisový materiál Policii ČR. Institut vyšetřování v celní správě zatím nebyl legislativně projednán a přes několik jednání se v současnosti o této variantě neuvažuje.

V rámci mezinárodní spolupráce je činnost obou zemí na vysoké úrovni. Kromě výměny operativních informací a informací využitelných při vyhledávací činnosti spolupracují obě země zejména při zvláštních formách spolupráce (například při přeshraničním sledování, sledované zásilce atd.). Největší podíl na vzájemné spolupráci při odhalování trestné činnosti tvoří oblast spotřebních daní,

zejména oblast nelegální výroby cigaret a pašování tabáku a komponentů k výrobě těchto výrobků, a dále oblast spojená s drogovou kriminalitou.

5 FINANČNÍ ŠETŘENÍ

Finanční šetření není jako pojem trestního práva v českém právním řádu nijak definováno. Je to pojem policejní praxe vydaný v závazném pokynu policejního prezidenta č. 174 ze dne 12. září 2011 k provádění finančního šetření v trestním řízení. Tento pokyn ho charakterizuje jako proces vyhledávání, dokumentace a zajišťování výnosů z trestné činnosti nebo zajišťování náhradní hodnoty a vyhotovení majetkového profilu pro účely zajištění výkonu majetkových trestních sankcí nebo zajištění nároku poškozeného v trestním řízení a následující úkoly spojené se správou takto zajištěného majetku.⁸⁸

Cílem finančního šetření je stanovit předpoklady pro uložení trestu konkrétnímu pachateli a maximálně využít efektivitu náhrady škody. Dřívější soudní praxe spíše upřednostňovala sankce týkající se osoby pachatele, ale poznatky z jiných zemí ukazují, že uplatňování majetkových sankcí je výrazně účinnější. Vynakládat značné finanční prostředky ze státního rozpočtu na trestní řízení a nákladný výkon trestu odnětí svobody nejsou nejlepším řešením tam, kde může být trest odnětí svobody nahrazen jiným druhem trestu a současně lze uložit majetkovou sankci.

Konkrétní podrobnosti o finančním šetření stanoví nezbytný právně závazný pokyn policejního prezidenta. Zajišťování výnosů z trestné činnosti je hlavně procesním úkonem, a proto nejzásadnější úpravu postupu je nutné hledat v trestním řádu. Protože zajištěním výnosů z trestné činnosti vytváříme podmínky pro realizaci trestního práva hmotného, je třeba se dále seznámit s možnostmi ukládání trestů a ochranných opatření v příslušných ustanoveních trestního zákoníku. Zajištěním věci za účelem výkonu trestu, který trestní zákoník u daného trestného činu nepředpokládá, by totiž mohlo mít za následek nezákonnost postupu.

⁸⁸ BRZYBOHATÝ, Marian. *Pátrání, finanční šetření, zajištění a odčerpání výnosů z trestné činnosti: Sborník studií a dílčích výsledků empirických šetření II*. Brno: Tribun EU, 2008. 208 s., ISBN 978-80-7399-628-4, s. 160.

Pro účely provádění finančního šetření útvary Pátrání je tento postup upraven metodickou informací č. 14/2021 – Provádění finančního šetření v Celní správě České republiky. Finanční šetření v celní správě je zpravidla prováděno po zahájení úkonu trestního řízení podle ustanovení § 158 odst. 3 tr. ř. Podle tohoto ustanovení se finanční šetření provádí zejména dohledáváním konkrétního výnosu z trestné činnosti.

5.1 Formy finančního šetření

Hlavním cílem finančního šetření je vyhledávání majetku získaného trestnou činností, jeho zajištění a odčerpání. Podle rozsahu a způsobu provedení se finanční šetření rozděluje takto:

- zkrácené finanční šetření, které je zaměřeno na vyhledávání, dokumentaci a zpracování částečného majetkového profilu prověřovaných osob a zajišťování výnosů z trestné činnosti,
- komplexní finanční šetření, které je zaměřeno na vyhledávání, dokumentaci a zpracování analýz podrobného majetkového profilu prověřovaných osob, zajišťování výnosů z trestné činnosti a důkazů v trestní věci.

Zkrácené finanční šetření se provádí zejména tehdy, pokud se dosavadním šetřením v trestní věci zjistilo, že byl získán majetkový prospěch a nepodařilo se zajistit výnos z trestné činnosti, a je předpoklad, že by pachatel mařil a ztěžoval uspokojení nároku poškozeného. Také pokud nemohlo být provedeno komplexní finanční šetření, kdy mohlo být provedeno, avšak by bránilo dalšímu postupu ve věci (např. předání trestního spisu do vyšetřování), a pokud by provedení komplexní finanční šetření bylo neefektivní vzhledem k povaze trestního řízení (např. u trestních věcí, kde byla způsobena malá škoda, či získán nikoli malý majetkový prospěch).

Naproti tomu komplexní finanční šetření se provádí vždy, když je způsobena škoda velkého rozsahu a zároveň je získán neoprávněný majetkový prospěch. Dále pokud pachatel získá majetkový prospěch velkého rozsahu, a pokud se jedná o zvlášť závažný zločin, kterým pachatel pro sebe nebo pro jiné získal

majetkový prospěch, pokud je na základě shromážděných poznatků zřejmé, že lze dohledat další majetek, který bude možné zajistit a odčerpat.⁸⁹

5.2 Postup a taktika při provádění finančního šetření

Finanční šetření můžeme rozdělit do tří fází: na přípravnou, zajišťovací a závěrečnou.

1. Přípravná fáze:

- a) přípravná fáze vymezuje okruh prověřovaných osob, zjištění dostupných informací z trestního spisu, informačních systémů celní správy, veřejně dostupných informací a provedení základních vztahových analýz,
- b) z provedení administrativního šetření k prověřovaným osobám v rámci finančního šetření, které obsahuje žádosti o informace podle ustanovení § 8 odst. 1 tr. ř., k právnickým či fyzickým osobám (např. katastrální úřady, pojišťovny, leasingové asociace atd.). Žádosti o informace podle ustanovení § 8 odst. 2 tr. ř., ke zjištění informací podléhajícímu bankovnímu tajemství bank, investičních společností, finančních úřadů atd.,
- c) z operativního šetření k prověřovaným osobám, za využití POPP a následným využitím OPP podle trestního řádu,
- d) ze získávání informací v průběhu prověřování, zejména v rámci provedených domovních prohlídek a prohlídek jiných prostor, výsledků atd.
- e) z analýzy dosud získaných informací (za pomoci vztahových, časových, nebo jiných analýz), které jsou prováděny v součinnosti s analytiky.

- ### 2. Zajišťovací fáze: zajištění vyhledaného majetku pocházejícího z trestné činnosti, případně náhradní hodnoty za tento majetek. Během této fáze dochází k zajištění výnosů z trestné činnosti a současný právní rámec umožňuje zabavení majetku za účelem zajištění náhradní hodnoty,

⁸⁹ Článek 3, metodická informace č. 14/2021 Provádění finančního šetření v Celní správě České republiky.

uspokojení právních nároků poškozeného nebo uložení trestu propadnutí majetku.

3. Závěrečná fáze: tato fáze obsahuje popis všech zjištěných informací a provedených úkonů v rámci finančního šetření, které se uvádějí do předávací zprávy pro vyšetřování. Tato zpráva má své náležitosti a obsahuje:
 - a) úvod, který popisuje skutek, jednání pachatelů a jakým způsobem bylo provedeno finanční šetření,
 - b) majetkový profil prověřovaných osob, který zahrnuje údaje z bank, pojišťoven, penzijních fondů, informace o nemovitostech, o movitých věcech, atd. Součástí majetkového profilu mohou být vztahové analýzy,
 - c) závěrečnou část, která obsahuje informace o provedených úkonech, výčet použitých zajištění, rozhodnutí o zajištěných věcech, způsobu naložení se zajištěným majetkem, kdo s tímto majetkem v době předávací zprávy hospodaří, důvod ukončení finančního šetření a další relevantní informace (důkazy, na jejichž základě bylo provedeno zajištění) a další navrhovaná opatření (např. uložení propadnutí majetku, propadnutí věci, náhradní hodnotu, peněžitý trest) v rámci návrhu na podání obžaloby.⁹⁰

V případě zajišťovacích institutů jsou v celní správě nejvíce využity instituty, které se nacházejí v hlavě čtvrté „Předběžná opatření a zajištění osob a věcí důležitých pro trestní řízení“⁹¹ v oddílu čtvrtém. Jedná se konkrétně o „Zajištění věcí důležitých pro trestní řízení“ ustanovení §77b až § 79g tr. ř. V ustanovení § 78 tr. ř., Povinnost k předložení nebo vydání věci a v ustanovení § 79 tr. řádu, Odnětí věci. Tyto dva zajišťovací režimy slouží k zajišťování věcí pouze pro důkazní účely. V ustanovení § 79a tr. ř., Zajištění nástrojů trestné činnosti a výnosů z trestné činnosti, v ustanovení § 79c tr. ř., Provedení zajištění movité věci, v ustanovení § 79g tr. ř., Zajištění náhradní hodnoty. Tyto zajišťovací režimy

⁹⁰ Článek 4, metodická informace č. 14/2021 Provádění finančního šetření v Celní správě České republiky.

⁹¹ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, v posledním znění.

naopak neslouží k důkazním účelům, ale jedná se o zajištění nástrojů a výnosů z trestné činnosti.

Finanční šetření se v celní správě provádí od roku 2016. Za svou relativně krátkou dobu si našlo své místo a prošlo několika významnými změnami. Jedním z největších přínosů za poslední dobu bylo vytvoření tzv. centrálního registru účtů, který spravuje Česká národní banka. Tento registr dává možnost za dodržení všech podmínek stanovených zákonem učinit centrální dotaz na vedení bankovního účtu nebo produktu. Tímto krokem došlo k odbourání zdlouhavého procesu, kdy specialisté finančního šetření museli postupně dotazovat jednotlivé bankovní ústavy o informace k existenci účtů prověřovaných osob většinou s negativním výsledkem. Tento proces byl příliš zdlouhavý, neekonomický a přinášel riziko možného vyzrazení informací o prověřování osob celní správou. Pro další zlepšení a urychlení tohoto procesu bych navrhoval zpřístupnit tyto základní informace prostřednictvím dálkových informačních systémů odborů Pátrání. Z mého pohledu se sdělením informací o tom, kde má prověřovaná osoba vedený bankovní účet a čísla účtu, nejedná o prolomení bankovního tajemství. Tím by odpadlo prvotní podání žádosti o tyto informace podle ustanovení § 8 odst. 2 trestního řádu na státní zastupitelství.

Dalším tématem jsou samotné výpisy z účtů poskytnuté od jednotlivých bankovních ústavů. Vzhledem k tomu, že má každá banka svůj formát výpisu, dochází k tomu, že tyto výpisy přicházejí v několika různých formátech (např. HTML, Word, XML, atd.). Specialista na finanční šetření musí v tomto případě všechny tyto soubory nejdříve převést do formátu Excel a až poté začít s těmito daty pracovat. Stejný problém nastává v odlišných datech, kdy jsou poskytnuté výpisy nejednotné a dochází k situaci, že musí být banka oslovena o dodatečné zaslání potřebných informací. V tomto případě bych navrhoval pro zlepšení a zrychlení tohoto procesu centrálně sjednotit tato výstupní data do požadovaného formátu, v tomto případě Excelu, a rovněž i požadované informace z účtu (např. příjemce, odesílatel, vklady, výběry, převody atd.).

Ze zjištěných informací od specialistů finančního šetření dále vyplývá, že občas vážne komunikace se zpracovatelem spisu a rovněž i žadatelem o zpracování finančního šetření. Zpracovatel spisu se mylně domnívá, že bez

potřebných informací, které se dozví v rámci OPP a odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, se specialista finančního šetření obejde. Bez této zpětné vazby je dohledání dalšího majetku a výnosů z trestné činnosti prakticky nemožné. Ke zlepšení situace by přispěla větší informovanost zpracovatelů spisu o práci specialisty na finanční šetření a jejich možnostech. Tím by se aktivně zapojil do dohledání dalšího majetku a výnosů z trestné činnosti předáváním potřebných informací.

V současné době jsou specialisté na finanční šetření odkázáni při zpracování všech údajů a poskytnutých informací na své analytické schopnosti. Veškerá data zpracovávají ve vlastní kontingenční tabulce⁹² vytvořené v Excelu. Tento způsob zpracování je ale časově příliš náročný vzhledem k velkému objemu dat a ručnímu vkládání. V tomto případě by pomohlo vytvořit vhodný analytický nástroj, nebo zpracování těchto dat předat analytickému oddělení. Finanční šetření prováděné v celní správě je z mého pohledu zatím nedocenené a nepřikládá se mu takový význam. Za tento stav hovoří personální obsazení na odborech Pátrání, kde jsou většinou pouze dva specialisté na finanční šetření a dva analytici. Tento personální stav je zcela nevyhovující a kromě navýšení těchto specialistů by pomohlo tyto specialisty lépe vybavit po technické stránce.

⁹² Kontingenční tabulka je výkonný nástroj pro výpočet, shrnutí a analýzu dat, který umožňuje zobrazit porovnání, vzory a trendy v datech.

6 ZHODNOCENÍ SOUČASNÉHO STAVU A NAVRHOVANÁ OPATŘENÍ

V oblasti trestního řízení je celní správa pověřeným policejním orgánem, tedy orgánem činným v trestním řízení od roku 1995. Velkou změnu přinesl datum 1. 8. 2016, kdy pro zlepšení činnosti vznikl v úseku útvarů Pátrání Celní správy ČR projekt nazvaný „ROKOTR“ (ROzšíření KOmpetencí v TRestním řízení). Účelem toho projektu bylo rozšíření věcné příslušnosti celní správy v trestním řízení na všechny daňové trestné činy (o oblast prověřování všech případů kráčení DPH) a cíl byl přispět tak k lepšímu a efektivnějšímu zamezení páchání vysoce organizované trestné činnosti s dopady na státní rozpočet. Druhým cílem byla centralizace a vznik jediného útvaru Pátrání v postavení policejního orgánu v rámci struktury Generálního ředitelství cel. S touto změnou byla zřízena v rámci zefektivnění a rychlosti provádění trestního řízení a získaných dat analytická činnost a dále oblast provádění finančního šetření. Od 1. ledna 2017 vešel v účinnost zákon č. 186/2016 Sb. Zákon o hazardních hrách a v této souvislosti došlo v celní správě k rozšíření trestněprávní kompetence a postavení kontrolně dohledového orgánu v oblasti nelegálního hazardu a loterií. Tato kompetence byla dále rozšířena k 1. 1. 2021 novelou zákona o hazardních hrách, kdy veškerý dozor v oblasti on-line hazardních her vykonávají orgány celní správy. Další významnou změnou bylo spuštění pilotního provozu „Elektronické evidence trestního řízení v Celní správě České republiky na všech útvarech sekce Pátrání k 1. 1. 2018 (dále jen „ETŘ“). Tento centrální informační systém trestních spisů dosud u celní správy nebyl a měl zjednodušit, zefektivnit a urychlit způsob práce při vedení v trestním řízení.

Pokud se ohlédneme za tímto projektem a veškerými změnami ve sledovanou dobu, musím říct, že svůj účel splnil, i když by se dalo na toto téma hodně diskutovat a analyzovat. Jako jeden z velkých problémů vidím personální obsazení na útvarech Pátrání, kdy postupně odcházejí zkušení pracovníci s letitými zkušenostmi a tyto pozice v rámci úspor nejsou dále obsazovány a dochází k rušení těchto tabulkových míst. V lepším případě jsou pak nahrazováni pracovníky v nižší tabulkové třídě, kteří jsou ve většině případů rychle

proškolení v daných oblastech, ale nahradit mnohaleté zkušenosti vzdělávacím kurzem, školením a výukou v řádu několika týdnů nelze. Tato složitá a komplikovaná problematika v oblasti rozkrývání, odhalování a objasňování daňových podvodů vyžaduje letitou praxi, kterou se tito pracovníci nemají odchodem zkušených kolegů od koho učit. Další diskutovanou oblastí je bezesporu ETR. Původní záměr a očekávání z mého pohledu do dnešního dne nenaplnil svůj účel. V rámci spolupráce převzala celní správa tento systém od Policie České republiky v omezeném rozhraní, které se mělo postupně uvolňovat a otevírat další možné prvky a funkce. Nestalo se tak. Jako příklad lze uvést možné lustrace v policejních databázích (např. „Bedrunka“), zpřístupnit tento systém dozorujícímu státnímu zástupci, čímž by mohl provádět dozor tzv. „online“, lépe pracovat s nastavenými formuláři, využít více nástrojů pro vkládání dat, atd. Systém postrádá přehlednost a k urychlení způsobu práce vzhledem k množství vyplňování jednotlivých položek nedošlo. Z mého subjektivního pohledu došlo naopak k větší „byrokracii“, vzhledem k tomu, že je potřeba vyplňovat statistické a jiné položky, které slouží ve většině případů jen pro kontrolní mechanismus a metodické oddělení. Jako přínos v ETR vidím možnost spolupráce na jednotlivých spisech s jinými odbory Pátrání, plánování prověřování, delegování dílčích věcí na další zpracovatele a kontrolu vložených poznatků o prověřované trestné činnosti. Je třeba konstatovat, že i pět let od spuštění systému ETR si své místo v celní správě stále hledá.

V nové struktuře jednotlivých odborů Pátrání byla vytvořena samostatná oddělení Podpory pátrání, která slouží jednotlivým odborům jako operativní podpora, využívající pro svou činnost hlavně POPP a OPP podle trestního řádu. Jako nejvíce využívaný institut je využíváno sledování osob a věcí. Hlavní důvod využívání tohoto institutu je především ve fyzickém sledování a dokumentování informací z prostředí, vzájemných vazbách sledovaných osob, jejich denním režimu, vztahu ke konkrétnímu místu v souvislosti s páchanou trestnou činností a dále využití dálkového sledování za použití technických prostředků, například využití technických prostředků GPS lokátorů pro zjištění nelegálních výroben a pohybu dopravních prostředků sledovaných osob. Takto získané informace jsou

pro zpracovatele spisu nenahraditelné a přinášejí relevantní důkazní prostředky o prověřované trestné činnosti.

Velký vliv na nárůst trestné činnosti v oblasti zásilek měl rok 2020, kdy došlo kvůli pandemii Covid-19 a po vyhlášení nouzového stavu k omezení pohybu a uzavření hranic. Tím došlo k přesunu trestné činnosti na internet a opatřování nelegálních věcí přes Darknet (též Dark Web – temná část internetu) a zasílání prostřednictvím různých dopravců jak do ČR, tak i mimo ni. Ke zlepšení situace nepřispívá ani válečný konflikt na Ukrajině, neboť byl zaznamenán nárůst trestné činnosti v oblasti vojenského materiálu, zbraní a střeliva.

Pro zlepšení této situace by se měla celní správa více zaměřit na oblast internetu a on-line světa. Nápady trestné činnosti v této oblasti mají za poslední roky vzestupnou tendenci a celní správa na ni příliš nereaguje. Navrhoval bych personální rozšíření kybernetického oddělení a do budoucna by určitě přispělo rozšíření tohoto oddělení na každý útvar Pátrání. Hlavní problém spatřuji v nedostatečném vybavení a technických možnostech, jak lépe tuto trestnou činnost odhalovat. Z mého pohledu se v minulosti málo investovalo do nových technologií a pachatelé zaměřeni na tuto oblast mají před orgány celní správy značný náskok. Do této oblasti bych koncentroval velkou část investic a nábor nových vyškolených odborníků.

Další oblastí pro zlepšení stavu je výše uvedená oblast finančního šetření a dále analytiků. Personální obsazení na útvarech Pátrání, kde jsou většinou pouze dva specialisté na finanční šetření a dva analytici, je nevyhovující vzhledem k objemu práce a zpracovávaných informací. Tato oblast je celní správou z mého pohledu podceňovaná a do značné míry nedoceněná. Kromě navýšení těchto specialistů by pomohlo tyto specialisty lépe vybavit po technické stránce.

V rámci dostupných informací a v této práci výše probrané problematice POPP je institut informátora v celní správě málo využíván. Ke zlepšení činnosti v této oblasti by přispělo zjednodušení celé administrativy a proškolení, jak efektivně pracovat s informátorem a jeho využití.

Na odboru Pátrání pracuji již 18. rokem a z mého pohledu se celé trestní řízení stále více uměle nafukuje. Na objasnění, zjištění a potrestání pachatelů trestné

činnosti jsou mnohdy některé kroky s tím spojené zbytečně zdlouhavé a složité. Trestní prověřování by mělo být z administrativního hlediska jednodušší.

ZÁVĚR

Většina široké veřejnosti nemá povědomí o kompetencích celní správy ani neví, že má celní správa pověřený policejní orgán na základě §12 trestního řádu a je oprávněna vést trestní řízení ve fázi prověřování. Cílem této bakalářské práce bylo představit Celní správu České republiky zejména v oblasti operativně pátrací činnosti, přiblížit její postupy, metody, právní úpravu a působnost. Velká část bakalářské práce je proto zaměřena na odbory Pátrání a jejich zaměření podle druhu prověřované trestné činnosti.

Z výsledků této práce lze vyjádřit závěr, že provádění operativně pátrací činnosti celní správou je na vysoké úrovni, vezmeme-li v úvahu efektivní způsob využívání a relevantní výsledky pro trestní stíhání. K tomuto závěru jsem dospěl z vlastní letité praxe při provádění operativně pátrací činnosti a ve spolupráci s pověřenými pracovníky vykonávající tuto činnost jak na zdejším útvaru Pátrání, tak se zpracovateli trestních spisů.

Na základě poznatků při studiu právní úpravy OPP zanesených do trestního řádu lze říci, že je v zásadě dostatečná a plní stanovené cíle pro fungování tohoto institutu. Stejně lze hovořit o kontrole těchto OPP ze strany státních zástupců a následné kontrole prováděné kontrolním orgánem Poslanecké sněmovny. Největším problémem je podle mého názoru vymezení toho, co je „policejní provokace“, ale jsem si dobře vědom obtížnosti tohoto vymezení.

Závěrem lze uvést, že sledování osob a věcí je v celní správě nejvyužívanějším OPP. Naproti tomu četnost využívání POPP informátora je jen velmi zřídka. Vzhledem k možnosti získání informací ze specifického prostředí, jaké se nabízí při práci s informátorem, bude potřeba zlepšit práci v tomto směru a do větší míry tento institut využít.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

BRZYBOHATÝ, Marian. *Pátrání, finanční šetření, zajištění a odčerpání výnosů z trestné činnosti: Sborník studií a dílčích výsledků empirických šetření II.* Brno: Tribun EU, 2008. 208 s., ISBN 978-80-7399-628-4.

BUDKA, Ivan. *Využití právních nástrojů pro potírání organizovaného zločinu.* Vyd. Praha: Institut pro kriminologii a prevenci, 2017. ISBN 978-80-7338-169-1.

DVOŘÁK, Vratislav a KLOUBEK, Martin. *Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech.* 1. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky, 2011. 78 s. ISBN 978-7251-351-2.

HABICH, Lukáš, KLOUBEK, Martin, a kolektiv. *Činnost policejních služeb.* Vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2019. 230 s. ISBN 978-80-7251-481-6.

JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou.* 8. vydání. Praha: Leges, 2020. 1358 s. ISBN 978-80-7502-395-7.

Krizové zákony: Hasičský záchranný sbor; Požární ochrana: redakční uzávěrka... Ostrava: Sagit, 2007-. ÚZ. ISBN 978-80-7488-497-9.

KUBÁNEK, Vladimír. *Historie celnictví a celní správy.* 1. Brno: Tribun EU, 2018. ISBN 978-80-263-1328-1.

NOVOTNÝ, František a kol. *Trestní právo procesní.* 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. 458 s. ISBN 978-80-7380-677-4.

POLÁK, Pavel. *Celní zákon: praktický komentář.* Praha: Wolters Kluwer, 2021. Praktický komentář. ISBN 978-80-7676-051-6.

ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I § 1 až 156. Komentář.* 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 1920 s., ISBN 978-80-7400-465-0.

ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád II § 157 až 314s. Komentář.* 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 1844 s., ISBN 978-80-7400-465-0.

ŠTEINBACH, Miroslav. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. 280 s. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-193-6.

Časopisecké stránky

HRUBÝ, Aleš. Nové kompetence a status útvarů pátrání. *Clo douane*. 2017, roč. 51.

Zákonná úprava a IAŘ, výkladová stanoviska

Metodická informace Celní správy 41/2016 Předstíraný převod realizovaný pověřenými celními orgány

Metodická informace Celní správy č. 30/2016 Zvláštní formy spolupráce

Vnitřní předpis Celní správy 32/2016 Zabezpečení plnění úkolů pověřeného celního orgánu

Vnitřní předpis Celní správy 39/2016 Určování priorit pro nasazování odborných útvarů odboru 72 Podpory pátrání Generálního ředitelství cel

Vnitřní předpis Celní správy č. 30/2016 Operativně pátrací činnost orgánů celní správy

Vyhláška č. 108/1976 Sb., o Evropské dohodě o práci osádek vozidel v mezinárodní silniční dopravě

Vyhláška č. 64/1987 Sb., o Evropské dohodě o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí

Zákon č. 100/2004 Sb. Seznam předpisů EU k CITES

Zákon č. 13/1993 Sb., Celní zákon, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 152/1995 Zákon, kterým se mění a doplňuje zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon České národní rady č. 283/1991 Sb., o policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů,

zákon č. 189/1994 Sb., o vyšších soudních úřednících, a zákon č. 59/1965 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 265/2001Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Zákon č. 361/2003 Sb., Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Webové stránky a elektronické zdroje

Celní správa České republiky. *Historie celnictví v regionu královského města na soutoku* [online]. [cit. 04.01.2023]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/celni-urad-pro-kralovehradecky-kraj/Documents/2021/HK%2090%20bez%20skupinek.pdf>

Celní správa České republiky. *Výcvikové zařízení služební kynologie* [online]. [cit. 04.01.2023]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Stranky/vyckvike-zarizeni-sluzebni-kynologie.aspx>

Finfo ve škole. *Boj s daňovými úniky* [online]. [cit. 12.12.2020]. Dostupné z: <https://www.finfoveskole.cz/cs/boj-s-danovymi-uniky>

Intranet Celní správy ČR. *Představuje se Daňová Kobra* [online]. [cit.23.1.2023]. Dostupné z: <http://portal.cs.mfcr.cz/grc/odbor71/default.aspx>

Ministerstvo Financí České republiky. *Informace o činnosti Celní správy České republiky za rok 2021* [online]. [cit. 14.01.2023]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/2022-07-20_Priloha-2-Informace-o-cinnosti-CS-CR-za-rok-2021.pdf

Ministerstvo financí ČR. *Celní a finanční správa spojí síly s Policií v boji s nelegálním hazardem* [online]. [cit. 23.1.2023]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2016/celni-financni-sprava-policie-spoji-sily-25511>

Ministerstvo financí ČR. *Daňová Kobra zachránila státu už 13 miliard* [online]. [cit. 23.1.2023]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2021/danova-kobra-zachranila-statu-uz-13-mili-41556>

Operativně pátrací činnost. Encyklopedie.vseved.cz [online]. [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: <https://encyklopedie.vseved.cz/operativně+pátrací+činnost>

Zákon č. 13/1993 Sb., *Celní zákon*. Sagit.cz [online]. [cit. 4.1.2023]. Dostupné z: <https://www.sagit.cz/info/sb02481>